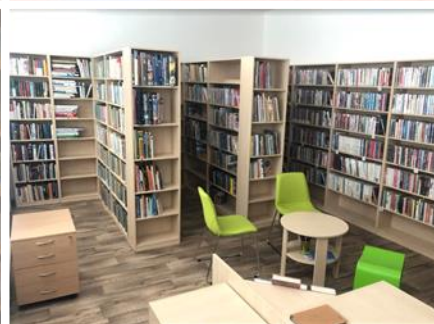


Studijní a vědecká
knihovna
v Hradci Králové

VÝKON A FINANCOVÁNÍ REGIONÁLNÍCH FUNKCÍ

V KNIHOVNÁCH KRÁLOVÉHRADECKÉHO KRAJE



2020

Výroční zpráva

Studijní a vědecká knihovna v Hradci Králové
a knihovny pověřené výkonem regionálních funkcí
v Královéhradeckém kraji

Obsah

Krajský systém knihoven, finanční a personální zajištění regionálních funkcí	3
Služby poskytované v rámci regionálních funkcí	4
Analýza regionálních funkcí v roce 2020	5
Hodnocení výkonů a financování regionálních funkcí dle jednotlivých oblastí	
Krajská knihovna – Studijní a vědecká knihovna v Hradci Králové	12
Pověřená knihovna pro oblast Hradec Králové – Knihovna města Hradce Králové	16
Pověřená knihovna pro oblast Jičín – Knihovna V. Čtvrťka v Jičíně	22
Pověřená knihovna pro oblast Náchod – Městská knihovna Náchod	29
Pověřená knihovna pro oblast Rychnov n. Kn. – Kostelec n. Or. – Městská knihovna Kostelec n. Or.	35
Pověřená knihovna pro oblast Rychnov n. Kn. – Dobruška, Rychnov n. Kn. – Městská knihovna Rychnov n. Kn.	40
Pověřená knihovna pro oblast Trutnov – Městská knihovna s regionálními funkcemi v Trutnově	43
Statistické výkazy výkonů a financování regionálních funkcí za rok 2020	47

Obálka:

Knihovna Karla Poláčka Rychnov nad Kněžnou (pohled na budovu a dětské oddělení)

Obecní knihovna Jičíněves, oblast Jičín (vpravo nahoře)

Obecní knihovna Čermná nad Orlicí, oblast Kostelec nad Orlicí (vpravo dole)

Krajský systém knihoven, finanční a personální zajištění regionálních funkcí

Knihovny Královéhradeckého kraje fungují v rámci systému, který je definován platným celostátním standardem regionálních funkcí a Koncepcí rozvoje knihoven Královéhradeckého kraje na léta 2019–2023.

Síť poskytovatelů regionálních služeb se nezměnila. Tvoří ji Studijní a vědecká knihovna v Hradci Králové a pověřené knihovny v oblastech Hradec Králové, Jičín, Náchod, Kostelec nad Orlicí, Rychnov nad Kněžnou a Trutnov. V oblasti Jičín a Trutnov jsou regionální funkce centralizovány do pověřené knihovny, v ostatních oblastech funguje střediskový systém a výkonu regionálních služeb se účastní i městské knihovny. Střediskový systém zajišťovalo celkem 17 středisek. Příjemci regionálních služeb jsou knihovny registrované Ministerstvem kultury, jejich seznam je každoročně aktualizován a je součástí smlouvy o přenesení regionálních funkcí. Regionální služby byly poskytovány celkem 380 obsluhovaným knihovnám. Konkrétní podmínky pro fungování regionálních služeb byly sjednány ve smlouvách o přenesení regionálních funkcí mezi krajskou knihovnou a pověřenými knihovnami.

Finanční zajištění regionálních funkcí bylo realizováno z dotace poskytnuté Královéhradeckým krajem – po navýšení a úpravě z důvodu zákonného navýšení mezd v celkové částce 10 098 590 Kč, což je 75 % nákladů na regionální služby. Smluvní podmínky pro čerpání účelové neinvestiční dotace z rozpočtu Královéhradeckého kraje byly zakotveny ve smlouvách uzavřených mezi Královéhradeckým krajem a pověřenými knihovnami. Vlastní prostředky knihoven, zejména z rozpočtu krajské knihovny činily 1 880 962 Kč (14 % nákladů) a zřizovatelé knihoven přispěli na nákup výměnných fondů formou dotačních nebo darovacích smluv částkou 1 430 221 Kč (11 % nákladů na regionální služby).

Síť obsluhovaných knihoven Královéhradeckého kraje v roce 2020

Síť knihoven	Obsluhované knihovny	Pověřené knihovny	Profesionální knihovny	Neprofesionální knihovny	Samostatně evidované pobočky	Knihovny specializované
Krajská knihovna	6	6				
Hradec Králové	95		7	84	4	0
Jičín	76		12	60	3	1
Náchod	80		10	59	10	1
Kostelec n. Or.	26		3	18	5	0
Rychnov n. Kn.	54		4	48	2	0
Trutnov	49		8	41	0	0
Kraj celkem	386	6	44	310	24	2

Síť vesnických knihoven zapojených do krajského systému je poměrně stabilizovaná. Během roku probíhaly práce na zrušení knihoven v Janovicích a Klamoši v oblasti Hradec Králové. Na Jičínsku byla během roku poskytována pomoc s doklady při ukončení činnosti a odvozem knihovního fondu v knihovnách Jeřice, Semínova Lhota a Zboží. Naopak nové knihovny vznikly v Jičíněvsi a v Chodovicích. V oblasti Trutnov byla ukončena činnost pobočky Místní knihovny Nemojov.

Výroční zpráva 2020

Oblast	Počet obsluhovaných knihoven a poboček zřizovaných městy a obcemi celkem
Hradec Králové	95
Jičín	75
Náchod	79
Kostelec n. Or.	26
Rychnov n. Kn.	54
Trutnov	49
kraj celkem	378

Oblast	Počet středisek	
	Pověřená knihovna	Městské knihovny
Hradec Králové	1	5
Jičín	0	0
Náchod	1	4
Kostelec n. Or.	1	1
Rychnov n. Kn.	1	3
Trutnov	0	0
kraj celkem	4	13

Počet obsluhovaných knihoven na 1 pracovní úvazek v roce 2020 (přepočtený ukazatel)	
Oblast	Počet knihoven
Hradec Králové	32,8
Jičín	28,7
Náchod	30,2
Kostelec n. Or.	23,6
Rychnov n. Kn.	27,0
Trutnov	28,8

Personální zajištění regionálních služeb zůstalo na úrovni minulého roku, činnost byla zajištěna v přepočtu úvazkem 16,30. Na 1 pracovníka zajišťujícího regionální funkce v pověřené knihovně připadalo v průměru 29,3 knihoven. Rozdíly v jednotlivých okresech souvisejí zejména se zapojením pracovníků střediskových knihoven do realizace služeb.

Služby poskytované v rámci regionálních funkcí

Regionální služby se řídily platným standardem a smlouvami o přenesení regionálních funkcí. Ve smlouvách byly zakotveny konkrétní úkoly pro rok 2020, které respektovaly ustanovení krajské koncepce knihovnictví.

Úkoly trvalé, vyplývající z koncepce knihovnictví

1. Pokračovat v systému získávání finančních prostředků na nákup výměnných fondů formou dotací nebo darů od zřizovatelů obsluhovaných knihoven. Zajistit uzavření smluv a účtování dotací a darů podle platných předpisů, sledovat plnění smluv. Systém podpory regionálních funkcí zhodnotit ve výroční zprávě. Připravit podmínky pro pokračování systému v následujícím roce.
2. Budovat na webové stránce pověřené knihovny oddíl Pro knihovny jako výchozí informační rozcestí pro obsluhované knihovny a jejich zřizovatele. Zajistit vystavení a aktualizaci dlouhodobých informací i novinek v rozsahu daném krajským metodickým doporučením.
3. Revize výměnného knihovního fondu provádět v souladu se zákonem č. 257/2001 Sb. (knihovní zákon) a navazujícími předpisy, jež platí pro evidenci a revizi knihovních fondů. Zprávu o výsledku revize přiložit v daném roce k výroční zprávě o výkonu regionálních funkcí.

4. Spolupracovat s komisí soutěže Vesnice roku. Poskytovat komisi informace o knihovnách přihlášených do soutěže o titul Krajská knihovna roku.
5. Připravit nominace na udělení titulu knihovnice/knihovník Královéhradeckého kraje roku za svoji obsluhovanou oblast. Informace zpracovat v rozsahu daném krajskou knihovnou a s ohledem na potřeby celostátního Slovníku českých knihovníků.
6. Poskytovat obsluhovaným knihovnám podporu při podávání žádostí v programu VISK 3 a Knihovna 21. století.

Aktuální úkoly pro rok 2020 stanovené pro pověřené knihovny krajskou knihovnou

1. V nabídce regionálních služeb se zaměřit na úkoly stanovené krajskou koncepcí, včetně realizace krajské propagační kampaně a propagace celostátních knihovnických akcí pro veřejnost. Účastnit se přípravy programu Královéhradecké knihovnické konference na téma „regionální osobnosti“.
2. Propagovat spolupráci knihoven a škol, motivovat knihovny k vystavení nabídky programů pro školy na svých webech.
3. Nabízet cíleně metodickou i praktickou pomoc při budování webů knihoven do 3 000 obyvatel. Aktivně pracovat v krajské skupině Knihovnické weby, včetně zajištění obsahu specializované rubriky ve zpravodaji U nás.
4. Posilovat spolupráci mezi knihovnami poskytujícími regionální služby v kraji, a to formou účasti na poradách, prostřednictvím informativních návštěv a výměn zkušeností a poskytnutím stáží novým pracovníkům regionálních služeb.

Úkoly krajské knihovny

Krajská knihovna koordinuje plnění regionálních funkcí pověřených knihoven, poskytuje odborné poradenství, svolává krajské porady, vyhodnocuje výkony knihoven. Informovanost knihoven podporuje krajský knihovnický portál na webu Studijní a vědecké knihovny v Hradci Králové a tištěný knihovnický zpravodaj U nás. Vzdělávání knihovníků je realizováno v krajském výukovém centru.

Analýza regionálních funkcí v roce 2020

Komentář ke krajskému sumáři výkonů regionálních funkcí

Poradenská a konzultační činnost

Zhodnocení zájmu o metodickou pomoc

Poradenskou službu formou konzultací nebo metodických návštěv využilo stejně jako loni 92 % obsluhovaných knihoven. Jednalo se o žádanou službu, ale měnila se forma komunikace; z důvodu nouzových opatření byly metodické návštěvy po většinu roku omezeny a komunikace s knihovníky probíhala telefonem, e-mailem nebo pomocí online komunikačních nástrojů. Kromě obvyklých témat se odborné rady týkaly provozu knihoven v době nouzového

Výroční zpráva 2020

stavu, organizace revizí a karantény knih, ve zvýšené míře také automatizovaných knihovnických systémů a vybavení knihoven. Velký objem odborné komunikace s knihovníky tvoří kratší dotazy, které se do výkazu výkonů nezapisují, ale v souhrnu je to činnost časově náročná.

Oblast Pověřená knihovna	Metodické návštěvy 2020	Návštěvy na 1 obsluh. knihovnu*	Konzultace 2020	Konzultace na 1 obsluh. knihovnu
Hradec Králové	231	2,4	564	5,9
Jičín	84	1,1	594	7,8
Náchod	178	2,2	79	2,2
Kostelec n. Or.	11	0,4	80	3,1
Rychnov n. Kn.	21	0,4	179	3,3
Trutnov	6	0,1	196	4,0
Celkem	531	1,4	1 692	4,4

* Indikátor standardu regionálních funkcí k metodickým návštěvám: 2 metodické návštěvy ročně v každé knihovně.

Webové stránky knihoven

O metodickou i praktickou pomoc při zakládání a správě webových stránek je ze strany obsluhovaných knihoven velký zájem, webové stránky jsou založeny na šablonách, nejčastěji na platformě <https://webknihovny.cz/stranka/osablone/>. Velmi často se o web obsluhované knihovny a jeho aktualizaci stará jen metodik, jen menší procento knihovníků si po zaškolení je schopno administraci stránek zajišťovat. V roce 2020 provozovaly vlastní web cca dvě třetiny knihoven v malých obcích (podle standardu by měla mít web každá knihovna).

Pověřené knihovny v Hradci Králové a Jičíně se cíleně věnovaly revizím webů podle doporučení standardu pro dobrou knihovnu a příručky Webové stránky malých knihoven. V okrese Hradec Králové se navíc zaměřili na odstraňování nedostatků v nabídkách pro školy a doplňování webů o informace regionálního charakteru.

Publikační činnost a weby Pro knihovny

Krajská knihovna pokračovala ve vydávání tištěného knihovnického časopisu U nás, který je rozeslán do všech obsluhovaných knihoven kraje. Celkem vyšla 4 čísla zpravodaje. Jako e-knihy byly vydány publikace Veřejné knihovny Královéhradeckého kraje v roce 2020 a sborník s názvem Knihovny v proudu času, který obsahuje příspěvky z konference k 70. výročí Studijní a vědecké knihovny v Hradci Králové a 100. výročí 1. knihovnického zákona.

Webové stránky pro knihovníky se v době uzavření staly důležitým informačním nástrojem pro zveřejňování aktuálních informací pro obsluhované knihovny i jejich zřizovatele. Weby pro knihovníky mají v jednotlivých oblastech různý rozsah i kvalitu, což částečně souvisí s dostupným technickým i personálním vybavením v pověřené knihovně. V rámci portálu Pro knihovny na webu Knihovny Václava Čtvrťka v Jičíně byla vytvořena sekce Online zdroje. Odkaz je vložen na weby jednotlivých knihoven. Na webu Knihovny města Hradce Králové vznikla nová sekce Koronavirus a knihovny.

Realizace propagační kampaně

Plánované celostátní propagační kampaně se konaly ve velmi omezeném rozsahu. Krajská propagační kampaň zaměřená na regionální osobnosti a lokální historii byla částečně přenesena do online prostředí. Knihovny využily své weby pro zveřejnění zajímavých informací o osobnostech. Rodáci a lokální události se stali oblíbeným tématem pro doplňování webů, objevily se podcasty, kvízy, ukázky historických publikací, virtuální výstavy i online besedy. Do online prostředí se přemístila i osmá Královéhradecká knihovnická konference, která je již tradičně přehlídkou úspěšných aktivit k tématu kampaně a místem, kde se vyhláší téma pro následující rok.

Hodnocení knihovnických činností, soutěže a propagace

Statistické výkazy, výroční zprávy a analýzy byly odevzdány v souladu s celostátní metodikou a termíny, neprofesionálním knihovnám byla poskytnuta potřebná odborná pomoc. Hodnotící analýzy, vyhodnocení standardu pro dobrou knihovnu a roční souhrn informací o vývoji knihoven byly publikovány ve statistické ročence. Pověřené knihovny využívaly statistiky pro hodnocení knihoven a výběr knihoven pro soutěžení a propagovaly dobré výsledky na webech pro knihovníky. Aktualizace centrálního adresáře knihoven probíhala podle plánu.

Do měření výkonů knihoven formou benchmarkingu bylo zapojeno 22 knihoven: Dvůr Králové nad Labem, Hořice, Hradec Králové, Jaroměř, Jičín, Lázně Bělohrad, Libáň, Meziměstí, Mokrý, Náchod, Nová Paka, Nové Město nad Metují, Pecka, Police nad Metují, Rtyň v Podkrkonoší, Trutnov, Třebechovice pod Orebem, Týniště nad Orlicí, Úpice, Vrchlabí, Žaclěb a v kategorii krajských knihoven Studijní a vědecká knihovna v Hradci Králové.

Soutěžení knihoven bylo ovlivněno zrušením soutěže Vesnice roku. Pravidla pro nominaci knihovny do celostátní soutěže Knihovna roku byla upravena podle aktuální situace, soutěž Městská knihovna roku byla organizována podle nových pravidel. Krajská knihovna se podílela na připomínkování těchto pravidel, připravila hodnocení výkonů a vybavení přihlášených knihoven a dále ve spolupráce se SKIP 08 organizovala prohlídky a nominaci knihoven do celostátních soutěží. Do celostátních soutěží byly nominovány: Knihovna V. Čtvrťka v Jičíně – 3. místo v soutěži Městská knihovna roku. V soutěži o titul knihovna roku reprezentovala Královéhradecký kraj Obecní knihovna v Předměřicích n. L. (oblast Hradec Králové). Slavnostní knihovnický večer spojený s oceněním Knihovnice/knihovník roku Královéhradeckého kraje se neuskutečnil.

V roce 2020 kvůli uzavření provozů hledaly knihovny nové cesty pro komunikaci s veřejností a využívaly k tomu webové stránky a sociální sítě. Některé knihovny ve větší míře publikovaly v místních zpravodajích, zaměřovaly se i s ohledem na celoroční propagační kampaň na seznamování veřejnosti s regionálními osobnostmi a lokální historií.

Nejobvyklejší nabídkou byl odkaz na webového průvodce Moravské zemské knihovny v Brně #Knihovnyprotiviru. Častá byla také doporučení a anotace k četbě a informování o námětech z kultury, které bylo možné najít na internetu a využít ve volném čase (např. e-výstavy, videa s četbou pro děti). Už v jarních měsících zavedla pravidelnou komunikaci se

čtenáři přes facebook Knihovna města Hradce Králové či krajská knihovna a například Knihovna městyse Velké Poříčí připravovala originální videa s četbou pro děti.

Průzkumy spokojenosti uživatelů

Podle standardu je doporučeno provádět průzkumy spokojenosti jednou za 5 let, v roce 2020 ovšem téměř žádné průzkumy neproběhly. V září 2020 bylo spuštěno dotazníkové šetření čtenářů dětských oddělení Knihovny města Hradce Králové, ale vzhledem k uzavření knihoven bylo přerušeno a bude pokračovat, až to situace dovolí. Regionální oddělení jičínské knihovny zjišťovala prostřednictvím ankety zájem a zkušenosti s půjčováním audioknih a deskových her v obsluhovaných knihovnách.

Vzdělávání knihovníků

V roce 2020 se uskutečnilo odborné vzdělávání ve velmi omezeném rozsahu z důvodu nouzových opatření, počet vzdělávacích akcí poklesl o polovinu. Z celkového počtu 43 vzdělávacích akcí uspořádala třetinu krajská knihovna. Vzdělávání se dále věnovaly pověřené knihovny Hradec Králové a Jičín, ale v ostatních oblastech se vzdělávání nekonalo. V krajské knihovně byla školení financována z dotačního programu VISK i z dotace na regionální funkce.

V krajské knihovně a v pověřených knihovnách Hradec Králové a Jičín se během roku začaly využívat online komunikační nástroje (Skype, MS Teams, Jitsi meet) pro pořádání vzdělávacích akcí i porad. Použití nových nástrojů si vyžádalo zaškolení a také nákup potřebné techniky. V tomto ohledu je vybavení knihoven zatím nedostatečné, technika pro online komunikaci chybí i v pověřených knihovnách.

Akce na podporu vzdělávacích, kulturních a komunitních aktivit obsluhovaných knihoven se uskutečnila pouze jedna, a to v oblasti Jičín. Jednalo se o seminář k tvorbě propagačních materiálů s využitím nástroje Canva. Další zajímavou vzdělávací akcí na Jičínsku byl literární online seminář uskutečněný ve spolupráci s MAS.

Budování výměnných fondů

Finanční zajištění

Základem regionálních služeb je kvalitní výměnný fond. Při hospodaření s dotací regionálních funkcí vznikly v roce 2020 z důvodu omezení některých činností úspory například na cestovním a tyto částky byly využity na nákup dalších knihovních fondů. Výměnné fondy byly nakoupeny celkem za 3 508 292 Kč, z toho 41 % byly dotace a dary z rozpočtů zřizovatelů knihoven. Příspěvky poskytlo celkem 62 % obcí. Celková částka získaná touto cestou – 1 430 221 Kč – byla srovnatelná s předešlým rokem. Nejvyšší zastoupení zapojených obcí je v oblasti Trutnov, naopak v oblasti Kostelec nad Orlicí se obce na podpoře nákupu výměnných fondů nepodílejí.

Přírůstek a aktualizace výměnných fondů

Přírůstek výměnného fondu kraje byl o 15 % vyšší než v předešlém roce. Knihovny nakupovaly s využitím slev a hromadných nákupů, proto průměrná cena 1 dokumentu byla pouze

Výroční zpráva 2020

218 Kč. Obnova výměnného fondu se zvýšila na 4,7 % (v roce 2019 4 % a v roce 2018 3,5 %), ale nedosáhla doporučeného standardu 7 %. Vyřazeno bylo 20 581 zejména zastaralých dokumentů; cílené aktualizace probíhaly již třetí rok, i když v roce 2020 nebylo tempo vyřazování tak velké jako v předešlém roce. Velký objem starších fondů zůstává dlouhodobě v obsluhovaných knihovnách a suplují tam chybějící kmenový fond. Takto rozvezené fondy jsou stále součástí výměnných fondů pověřených knihoven, i když funkci výměny již neplní. Je to problém, který se zatím systematicky neřeší. Ve většině krajů se v tomto případě postupuje podle zásad pro aktualizaci a vyřazování (zveřejněno ve Standardu pro dobrý fond – metodický pokyn Min. kultury ČR).

Cirkulace výměnných fondů

	Knihovny obsloužené výměnnými fondy	Výměnné fondy poskytnuté v roce 2020 celkem		z toho			
				první půjčení dokumentů		prolongace	
		soubory	svazky	soubory	svazky	soubory	svazky
Hradec Králové	82	340	20 418	340	20 418	0	0
Jičín	65	547	33 739	231	14 543	316	19 196
Náchod	56	1 208	74 361	118	7 548	1 090	66 803
Kostelec n. Or.	20	124	7 629	42	2 652	82	4 977
Rychnov n. Kn.	45	241	14 515	106	6 383	135	8 132
Trutnov	28	639	41 564	169	10 989	470	30 575
Kraj celkem	296	3 009	192 226	1 006	62 533	2 093	129 683

Výměnné fondy (aktuální i dlouhodobě uložené) jsou pro mnohé obsluhované knihovny jedinou cestou získání novinek do fondů: obce poskytují finance na nákup výměnných fondů a vlastní fondy knihovny nedoplňují. Výměnnými fondy bylo obslouženo 78 % vesnických knihoven. Pokles zájmu byl způsoben epidemiologickou situací. V době, kdy se počítalo se znovuotevřením půjčoven, byl o soubory velký zájem, některé knihovny se i předzásobily. Objem dokumentů nabídnutých k prvnímu půjčení činil 211 k. j. (loni 258 k. j.) na 1 knihovnu využívající cirkulaci, což je ve všech oblastech více než doporučuje standard (120 k. j. pro jednu knihovnu). Objem prolongací v obsluhovaných knihovnách se liší podle systému distribuce souborů a řídí se také kapacitou depozitářů pověřených knihoven.

Vlastní fondy obsluhovaných knihoven, pomoc při revizích a aktualizacích

O pomoc při nákupu vlastních fondů neměly obsluhované knihovny zájem, pomoc při zpracování těchto fondů poskytovaly pověřené knihovny Jičín, Kostelec nad Orlicí a Trutnov. Revize a aktualizace kmenových fondů proběhly v 19 % knihoven, z toho ve třech čtvrtinách knihoven se jednalo jen o revize. O aktualizace nemají vesnické knihovny aktivní zájem, i když nízká hodnota obratu fondu signalizuje, že se část knihovnických fondů nevyužívá a neodpovídá zájmům čtenářů.

Metodická a praktická podpora vzdělávacích, kulturních a komunitních aktivit

Nová služba zahrnutá do regionálních funkcí od roku 2020 nebyla plně rozvinuta, protože celá řada plánovaných akcí se neuskutečnila z důvodu uzavření knihoven. V okrese Hradec Králové se zaměřili na metodickou pomoc formou sekce webu s názvem Mozková mozaika.

Automatizované systémy

Aktuálním úkolem roku bylo zapojení knihoven do portálu Knihovny.cz. K 31. 12. 2020 byly připojeny 4 knihovny: SVK Hradec Králové, Knihovna města Hradce Králové, Městská knihovna Trutnov, Městská knihovna Jaroměř. V knihovnách v Jičíně a Náchodě jsou přípravy na připojení závislé na optimalizaci systému Verbis. Na Náchodsku zvažují připojení v následujícím roce knihovny v Teplicích n. M., Červeném Kostelci a Hronově. Pro rozvoj regionálních automatizovaných systémů je využívána dotace VISK 3, v roce 2020 se začal nově budovat systém Tritius REKS v okrese Hradec Králové, v ostatních okresech se pokračovalo s rozvojem a údržbou stávajících systémů.

Závěr

Služby všech knihoven i výkony v regionálních funkcích byly v roce 2020 zásadním způsobem ovlivněny epidemií covid-19 a s tím souvisejícími epidemiologickými opatřeními, tj. několikaměsíčním úplným uzavřením knihoven, omezením provozu na výdejní okénka či bezdotykovou výpůjční službu, zákazem konání kolektivních akcí. Na provoz knihoven mělo vliv i šíření nemoci a karantény mezi pracovníky či uzavření škol.

Regionální služby nadále přispívaly k udržení knihoven na malých vesnicích. Poskytování služeb dle standardu pro výkon regionálních funkcí bylo ovlivněno epidemiologickou situací, metodická pracoviště se zaměřila na budování výměnných fondů, probíhaly revize, metodické návštěvy v knihovnách byly omezené, poradenská služba a komunikace s knihovníky i zřizovateli probíhala elektronickou formou.

Nová situace přinesla větší zájem o elektronická média a online vzdělávání ze strany uživatelů i novou nabídku virtuálních služeb knihoven. Rozvoj těchto služeb často limitovalo technické vybavení knihoven.

Úvod a analýzu ke krajskému sumáři výkonů regionálních funkcí zpracovala:
Eva Semrádová, Studijní a vědecká knihovna v Hradci Králové

Porovnání výkonů v letech 2020 a 2019 (na následující straně)

Výroční zpráva 2020

	Sumář bez krajské knihovny	2020	2019	porovnání 2020/2019
5	Poradenská a konzultační činnost			
6	počet obslužených knihoven	351	354	-3
7	počet poskytnutých konzultací	1 692	1 855	-163
8	počet metodických návštěv	531	700	-169
9	Statistika knihovnických činností Kult (MK) 12 - 01			
10	počet obslužených knihoven	362	363	-1
11	počet zpracovaných statistických výkazů	375	376	-1
12	Vzdělávání knihovníků, semináře			
13	počet obslužených knihoven	36	151	-115
14	počet všech vzdělávacích akcí	28	72	-44
15	z toho (z ř. 14): počet akcí v rámci RF	7	25	-18
16	z toho (z ř. 15): počet akcí na podporu vzd., kult. a komunitních aktivit	1 x		x
17	počet všech účastníků	242	760	-518
18	z toho (z ř. 17): počet účastníků akcí v rámci RF	93	419	-326
19	z toho (z ř.18): počet účastníků akcí na podporu vzd., kult. a komunitních aktivit	16 x		
20	počet všech vyučovacích hodin	60	176	-116
21	z toho (z ř. 20): počet vyučovacích hodin v rámci RF	21	81	-61
22	z toho (z ř. 21): počet vyuč. hodin na podporu vzd., kult. a komunitních aktivit	4 x		x
23	Porady			
24	počet obslužených knihoven	36	142	-106
25	počet akcí	9	25	-16
26	počet účastníků	84	264	-180
27	Praktická podpora vzd., Kult. komunitních aktivit			
28	Počet obslužených knihoven	110 x		x
29	Počet akcí, zásahů	18 x		x
30	Pomoc při revizi a aktualizaci KF			
31	počet obslužených knihoven	72	70	2
32	z toho počet revidovaných knihoven	55	47	8
33	počet revidovaných knihovnických jednotek	97 635	68 893	28 742
34	Nákup KF z prostředků provozovatelů (obcí) do vlastních KF			
35	počet obslužených knihoven	0	0	0
36	počet nakoupených knihovnických jednotek	0	0	0
37	Zpracování KF z prostředků provozovatelů (obcí) vlastních KF			
38	počet obslužených knihoven	48	45	3
39	počet zpracovaných knihovnických jednotek	1 868	1 498	370
40	Výměnný fond (v knihovnických jednotkách)			
41	stav výměnného fondu k 31.12. 2020	339 026	343 519	-4 493
42	roční přírůstek VF	16 088	13 964	2 124
43	roční úbytek VF	20 581	27 897	-7 316
44	z ř. 42 zakoupeno z finančních prostředků kraje na regionální funkce	9 354	6 786	2 568
45	z ř. 42 zakoupeno z finančních prostředků obce	6 558	6 776	-218
46	z ř. 42 z zakoupeno z finančních prostředků dalších zdrojů	176	402	-226
47	Cirkulace VF			
48	počet obslužených knihoven	296	306	-10
49	počet expedovaných souborů	1 006	1 267	-261
50	počet svazků v souborech	62 533	78 967	-16 434
51	Servis automatizovaného knihovního systému			
52	počet knihoven, pro které pověřená knihovna zajišťuje podporu automatizovaného systému	152	98	54
53	počet akcí, zásahů	62	103	-41
54	Doprava v rámci výkonu RF			
55	počet obslužených knihoven	210	211	-1
56	počet ujetých km	8 036	10 330	-2 294

x. Ukazatel se v roce 2019 nesledoval.

Krajská knihovna

Studijní a vědecká knihovna v Hradci Králové

1. Hodnocení finančního a personálního zajištění regionálních funkcí v krajské knihovně

Finanční zajištění regionálních funkcí

Studijní a vědecká knihovna v Hradci Králové (SVK HK) v roce 2020 vykonávala regionální funkce podle § 11 zákona č. 257/2011 Sb. (knihovní zákon) a v souladu s platnými metodickými pokyny Ministerstva kultury ČR a koncepcemi rozvoje knihovnictví. Tyto činnosti byly hrazeny z rozpočtu krajské knihovny. Krajská knihovna pro rok 2020 uzavřela smlouvy o přenesení regionálních funkcí se šesti pověřenými knihovnami. Výkon regionálních funkcí v pověřených knihovnách byl finančně zajištěn z rozpočtu Královéhradeckého kraje, částečně také z příspěvku obcí v regionech.

Pracovníci zajišťující regionální služby

Výkon regionálních funkcí v kraji zajišťuje především oddělení služeb knihovnám (OSK). V roce 2020 zajišťovaly výkon RF čtyři metodičky s různou výší úvazku. Při přepočtu na plně zaměstnané jsou nyní v oddělení 3 úvazky a dalších 0,35 úvazku představují pomocné činnosti vykonávané ekonomickým odborem a oddělením PR. Metodičky dále plní úkoly spojené s rozvojem oboru vlastní knihovny (koordinace praxí a výuka studentů knihovnictví, vzdělávání zaměstnanců apod.).

V knihovně je zřízena stálá pracovní skupina pro metodickou pomoc knihovnám.

2. Hodnocení služeb dle standardů a priorit roku

2.1 Poradenská a konzultační činnost, metodické návštěvy, plány, rozbor

Výkon regionálních funkcí se soustředí na veřejné knihovny kraje evidované Ministerstvem kultury ČR. V souladu s platnou celostátní Koncepcí rozvoje knihoven (podopatření 2.7.7) byly především vzdělávací a konzultační služby poskytovány i specializovaným knihovnám a dalším subjektům. Standard poskytovaných regionálních funkcí v kraji byl nastaven prostřednictvím výše uvedených smluv a prostřednictvím Koncepce rozvoje knihoven Královéhradeckého kraje na léta 2019–2023.

Poradenská činnost knihovnám je poskytována na vyžádání. V průběhu roku bylo poskytnuto 13 vyžádaných konzultací (dalších 17 konzultací bylo poskytnuto v rámci spolupráce knihoven i mimo Královéhradecký kraj). Tematicky se konzultace týkaly především statistického výkaznictví (problematika vykazování služeb, pravidel statistických výpočtů apod.), tvorby výročních zpráv, výkonu regionálních funkcí, dotačních programů, oceňování knihovníků, nejrůznějších průzkumů apod. Pro krajský úřad byl proveden propočtení hodnoty distribuovaných výměnných souborů k demonstraci výhodnosti systému regionálních funkcí.

Dále byla průběžně poskytována poradenská činnost k dílčím problémům (telefonicky, e-mailem). Tyto činnosti, ač v souhrnu čerpají značné množství pracovního času, obvykle trvají méně než 30 minut a statisticky se neevidují.

V reakci na nepříznivou epidemiologickou situaci bylo zahájeno využívání online komunikačních nástrojů, zejména MS Teams. Metodičky poskytovaly rady, podporu a zácvik k jejich využívání.

Jako metodický a informační materiál je rovněž vydáván knihovnicko-informační zpravodaj Královéhradeckého kraje U nás. Ten je prostřednictvím pověřených knihoven distribuován do knihoven v kraji spolu s dalšími celostátními propagačními, informačními a metodickými materiály. Zpravodaj zprostředkovává aktuální dění v oboru, přináší doporučení a příklady dobré praxe.

Webové stránky Pro knihovny fungují v rámci webu krajské knihovny a jsou průběžně doplňovány o nové informace. Byly zahájeny práce na jejich úpravě.

Ve spolupráci s metodičkami a jednotlivými knihovnami došlo k opravám v adresáři CADR.

Díky účasti na poradách organizovaných pro obsluhované knihovny pověřenými knihovnami a účasti na hodnocení v krajské nominaci do soutěže Knihovna roku v kategorii Základní knihovna a Městská knihovna roku výrazně narostl počet metodických návštěv.

Oddělení spolupracovalo také na celostátních projektech. Pro Národní knihovnu byly zpracovávány dílčí analýzy a připomínkovány koncepční materiály (např. ke spolupráci se školními knihovnami, koncepce celoživotního vzdělávání apod.). Jedna metodička je zapojena do projektu, který se zabývá problematikou syndromu vyhoření u knihovnických profesí.

2. 2 Hodnocení knihovnických činností

Hodnocení knihovnických činností je průběžné. Byly zpracovány roční výkazy KULT 2019 za Královéhradecký kraj v termínech daných zákonem o státní statistické službě. K této problematice bylo dále zajištěno zpracování souvisejících souborů, analýz a publikování výsledků a provedeny opravy ve sběrné databázi NIPOS. V rámci rozborové činnosti bylo zpracováno vyhodnocení výkonů a vybavení knihoven regionu podle ustanovení standardu VKIS a analýza výkonů knihoven pomocí benchmarkingu.

Ve spolupráci s pověřenými knihovnami byla sestavena krajská výroční zpráva o regionálních funkcích za rok 2019 včetně výkazu výkonů a financování regionálních funkcí. Výsledky a trendy v regionálních funkcích zachycuje e-publikace statistická ročenka: Veřejné knihovny Královéhradeckého kraje v roce 2019. Oba materiály byly zveřejněny na webu knihovny.

V prvním pololetí byly zpracovány nové rozpočty a uzavřeny dodatky smluv o přenesení RF s pověřenými knihovnami pro rok 2020. Ve druhém pololetí byly uzavřeny smlouvy o přenesení RF na r. 2021 a na základě rozhodnutí KHK o navýšení dotace i zpracovány a podepsány i dodatky k těmto smlouvám.

V souvislosti s epidemiologickou situací byla zrušena celostátní soutěž Vesnice roku. Posléze bylo rozhodnuto, že soutěž Knihovna roku 2020 – kategorie Základní knihovna, která je na ni vázaná, se uskuteční podle pravidel vyhlášených pouze pro tento rok. Rovněž soutěž Městská knihovna roku vyhlášená SKIP se uskutečnila podle nových pravidel. OSK se ujalo organizace obou soutěží na krajské úrovni a vedoucí oddělení byla rovněž členkou obou komisí, pro které byly zpracovány přehledy výkonů přihlášených knihoven. Do soutěže Knihovna roku v kategorii Základní knihovna byla nominována Obecní knihovna Předměřice n. L. Do soutěže Městská knihovna roku byla nominována Knihovna Václava Čtvrtka v Jičíně, která v ní získala třetí místo.

Byla zahájena příprava nové krajské soutěže pro knihovny venkovského rázu, která přispěje nejen k propagaci dobrých knihoven, ale také bude řešit úroveň knihoven nominovaných do celostátního kola soutěže Knihovna roku.

Slavnostní večer spojený s předáváním ocenění Knihovník/knihovnice Královéhradeckého kraje roku 2020 se s ohledem na epidemiologickou situaci neuskutečnil.

2.3 Vzdělávání knihovníků, semináře a porady

V roce 2020 bylo oddělením realizováno 15 vzdělávacích akcí pro knihovníky regionu v rozsahu 70 hodin. Z toho 10 akcí bylo realizováno s podporou dotačního programu VISK 2 (Mimoškolní vzdělávání knihovníků) a pět z rozpočtu knihovny. Obslouženo bylo 49 knihoven a dalších 46 knihoven mimo Královéhradecký kraj vyslalo své knihovníky k účasti na akcích. Školení se zúčastnilo 275 účastníků z různých typů knihoven včetně 95 účastníků z jiných krajů.

Aktivity byly realizovány na základě průzkumu zájmu, který proběhl na podzim předchozího roku a sloužil zároveň i jako podklad žádosti o dotaci z podprogramu VISK 2 (Mimoškolní vzdělávání knihovníků). Tato dotace byla Ministerstvem kultury schválena a v 1. pololetí se uskutečnila 1 podpořená aktivita. Další školení plánovaná na 1. pololetí se kvůli vládním opatřením posunula na podzim 2020 a u dvou nezbylo než zorganizovat přesun do online prostředí. Žádosti o změnu projektu byly MK vyřízeny rovněž kladně.

V souvislosti s pandemií covid-19 byla přijata přísná hygienická opatření vč. omezení počtu účastníků. Od poloviny října 2020 školení probíhala pouze online z důvodu uzavření knihovny pro veřejnost.

Dne 24. 11. 2020 se uskutečnila osmá Královéhradecká knihovnická konference s podtitulem Knihovny vytváří vztah k místu, kde žijeme. Tento ročník byl výjimečný z několika důvodů: konal se poprvé online a kromě knihovníků z Královéhradeckého kraje přitáhl řadu účastníků z celé republiky. Konference se zúčastnilo 147 knihovníků, z toho 77 bylo z knihoven mimo Královéhradecký kraj. Téma konference jako tradičně navázalo na krajskou propagační kampaň, věnovanou tentokrát regionálním osobnostem, a pro účastníky byla připravena online literární anketa, ze které budeme čerpat i v následujícím roce.

Odborně a organizačně bylo připraveno 9 koordinačních porad: 4 porady metodiků pověřených knihoven, 4 jednání redakční rady a 1 porada ředitelky pověřených knihoven (druhá

byla zrušena a nahrazena zasláním informací). Forma byla vždy přizpůsobena momentální epidemiologické situaci – 6 porad proběhlo online.

3. Souhrnné zhodnocení regionálních služeb krajské knihovny

Činnosti oddělení ovlivnila situace související s opatřením proti šíření onemocnění covid-19. Docházelo k časté absenci zaměstnankyň a z bezpečnostních důvodů se zaměstnankyně střídaly v home office. Proto byly v prvním pololetí intenzivně testovány nástroje na online komunikaci. Ty byly nejprve využívány pro pravidelné porady oddělení, posléze bylo zahájeno využití pro komunikaci v rámci regionu a vrcholem bylo uspořádání online konference, přičemž byla poskytována podpora a zácvik v používání účastníkům i lektorům akcí.

Z úkolů, které krajská knihovna nepřenesla smlouvou na pověřené knihovny, se dařilo navzdory situaci dosahovat podobných výkonů jako loni. Poradenská a konzultační činnost je tradičně poskytována především telefonicky a e-mailem, takže ji epidemiologická situace příliš neovlivnila a zůstala ve stejném rozsahu jako v předchozích letech. Rovněž zpravodaj U nás byl vydáván v pravidelné čtvrtletní periodicitě. Situace však působila problémy v jeho distribuci.

Statistika a hodnocení činnosti knihoven proběhly rovněž v daných termínech, stejně tak zpracování zpráv a výkazu o výkonu a financování regionálních funkcí.

Plánované zvýšení počtu metodických návštěv se rovněž podařilo realizovat a z jedné návštěvy v roce 2019 na 14 v roce 2020. Tento nárůst metodických cest je způsoben účastí na poradách profesionálních knihoven a účastí v soutěžních komisích soutěží Knihovna roku – základní knihovna a Městská knihovna roku.

Navzdory o něco nižšímu počtu vzdělávacích akcí pro knihovníky a přísným hygienickým opatřením u prezenčních akcí poklesl celkový počet účastníků oproti loňsku minimálně. Vrcholem loňských vzdělávacích aktivit byla Krajská knihovnická konference se 147 účastníky. Tato tradiční konference byla poprvé realizována online.

OSK nepřipravilo pro obsluhované knihovny nové služby, které by kompenzovaly omezení stávajících, ale naopak změnilo formu tak, aby mohly být poskytovány. Online se uskutečnilo 6 porad s účastí pracovníků pověřených knihoven (resp. 4 metodické porady a 2 redakční rady) a 5 vzdělávacích akcí. Neuskutečnila se pouze jedna plánovaná porada ředitelů a slavnostní předání ocenění Knihovnice/knihovník Královéhradeckého kraje roku 2020. Konference o personální práci v knihovnách byla přesunuta na další rok.

Oddělení služeb knihovnám se chce i nadále zaměřovat na plnění Koncepce rozvoje knihoven Královéhradeckého kraje na léta 2019–2023 a rozvoj online aktivit. Plánuje realizaci odložené konference o personální práci pro vedoucí pracovníky knihoven a základní knihovnický kurz pro pracovníky nové.

Zprávu sestavila: Bohdana Hladíková, Studijní a vědecká knihovna v Hradci Králové

Pověřená knihovna pro okres Hradec Králové:

Knihovna města Hradce Králové

1. Síť obsluhovaných knihoven

Regionální funkce (RF) vykonává Knihovna města Hradce Králové (dále KMHK) sama nebo prostřednictvím svých střediskových knihoven. Zajištění poskytování regionálních služeb na území okresu Hradec Králové funguje na základě uzavřených smluv s každým dotčeným zřizovatelem knihovny.

Změny v síti obsluhovaných knihoven:

K 31. 12. 2019 byla zrušena knihovna v Janovicích (ta ještě v počtu obsluhovaných knihoven v roce 2020 figuruje, protože k fyzické likvidaci došlo až v roce 2020). V září 2020 došlo dále ke zrušení knihovny v Klamoši. Počet knihoven s neprofesionálními pracovníky v okrese Hradec Králové pro rok 2020 zůstal tedy na počtu 88 (84 samostatných a 4 neprof. pobočky prof. knihoven) a souhlasí s přílohou ke smlouvě o přenesení RF 2020. Na rok 2021 ale počítáme s tím, že obsluhovaných knihoven bude jen 86 (82 samostatných a 4 neprof. pobočky prof. knihoven).

2. Hodnocení finančního zajištění regionálních funkcí včetně finanční podpory od zřizovatelů

Výkonem regionálních funkcí na území okresu Hradec Králové byla pověřena Knihovna města Hradce Králové. Na rok 2020 poskytl Královéhradecký kraj na zajištění regionálních funkcí Knihovně města Hradce Králové částku 2 295 600 Kč.

Regionální funkce v okrese byly financovány pouze z prostředků Královéhradeckého kraje, finančních příspěvků obcí a dorovnány z prostředků KMHK.

Nákup knihovního fondu je jednou z nejdůležitějších činností RF. Proto je vyvíjena snaha o maximální úsporu v ostatních položkách a veškeré takto našetřené částky byly vloženy do nákupu knihovního fondu. Finance na nákup knihovního fondu jsou sdružené jednak z části dotace Královéhradeckého kraje a dále z částek získaných na základě smluv od zřizovatelů knihoven obsluhovaných v rámci výkonu RF Knihovnou města Hradce Králové. Částka získaná smluvně od obcí činila v aktuálním roce 433 000 Kč. Celková částka, která byla vynaložena na nákup knihovního fondu, je 736 022,28 Kč.

Materiál – kvůli spuštění budování regionální databáze obsluhovaných knihoven a nutnosti virtuálních spojení bylo třeba dokoupit chybějící PC techniku. V souvislosti s covidovou nákazou byly ochranné prostředky pracovníkům vykonávajícím RF poskytnuty z prostředků KMHK. (Pouze 1 respirátor byl hrazen z RF.)

Platy pracovníků zajišťujících výkon RF byly upravovány dle platných nařízení vlády.

3. Hodnocení personálního zajištění regionálních funkcí

Regionální funkce v okrese zajišťovalo 2,9 pracovních sil, což je o 0,1 více než v roce předchozím: 1,45 pracovnice zajišťují chod Střediskové knihovny KMHK, metodické oddělení

KMHK disponuje 1,45 pracovní síly.

Pracovníci byli zařazeni do platových tříd takto: vedoucí třída 10, ostatní třída 9.

4. Výsledky činnosti dle standardů a priorit daných krajskou knihovnou

4.1 Poradenská a konzultační činnost

4.1.1 Zhodnocení zájmu o metodickou pomoc v době uzavření

Konzultace byly poskytovány podle místní potřeby jak knihovníkům, tak i zřizovatelům profes. i neprofes. knihoven. Celkem bylo za rok 2020 poskytnuto 564 konzultací. (V roce 2019 to bylo 431 konzultací.) Nejčastěji diskutovaným problémem byl v roce 2020 covid, uzavření knihoven a služby knihoven, které lze poskytovat bezkontaktně. Ale dále se řešily i klasické knihovnické okruhy dotazů – AKS a jeho změna a rekonstrukce knihoven.

Zřizovatelé byli během roku průběžně e-mailově informováni o službách poskytnutých jejich knihovně a na druhou stranu i o vládních nařízeních k provozu knihoven v době covidu. K tomuto účelu byla na webu KMHK zřízena nová průběžně stále aktualizovaná sekce <https://www.knihovnahk.cz/pro-knihovniky/koronavirus-a-knihovny>.

V rámci výkonu RF bylo vykonáno 231 metodických návštěv v knihovnách. (V roce 2019 to bylo 262 MN.) Většina metodických návštěv proběhla společně s rozvozem výměnných souborů a byla při nich diskutována pandemická situace, zkontrolována činnost knihoven a deník knihovny a řešeny další místní problémy.

4.1.2 Realizace kampaně Regionální osobnosti a literatura (příklady aktivit)

Revize webových stránek prof. knihoven s ohledem na lokální historii a rodáky proběhla v rámci porady 25. 2. 2020. Výsledkem je, že všechny prof. knihovny mají na webu samostatný oddíl pro připomenutí rodáků, lokální historie a významných osobností se vztahem k místu (někde se jednalo o zcela nový oddíl, někde se jen doplňovalo a vylepšovalo). Vlastní historii místa a knihovny zmiňuje i většina neprof. knihoven s webovou stránkou. Významné rodáky mají uvedeny jen některé obce – jsou to ty, které nějakého významného rodáka mají: Hořiněves, Libčany.

Na téma regionální osobnosti byl pro Zpravodaj U nás sepsán článek, viz <https://svkhk.cz/Pro-knihovny/Zpravodaj-U-nas/Clanek.aspx?id=20200409> .

Kvůli covidové uzávěre knihoven neproběhlo mnoho naplánovaných akcí k tématu.

Na Královéhradecké knihovnické konferenci na podzim k tématu zazněl příspěvek z Třebechovic pod Orebem o soutěži Orebité. Soutěž pokračuje kvůli covidu do roku 2021. V knihovně na podzim proběhla i výstava Husitství a Oreb. Třebechovická knihovna nese název jednoho z významných rodáků města Jana Theobalda Helda.

Co se dále uskutečnilo:

Proběhla výstava obrazů místní malířky Vilmy Čechurové v Černilově. Dále probíhá jednání o výsledné podobě pamětní desky u Spolkového domu Černilov, kde se narodil Bohuslav Horák, manžel Milady Horákové.

Štolbova městská knihovna Nechanice nese název jedné z významných osobností, které zde působily – JUDr. Josefa Štolby, a k Týdnu knihoven v ní proběhla výstava Významné mechanické osobnosti.

Městská knihovna Smiřice uspořádala 12. 9. 2020 autogramiádu a křest už druhé knihy (Kapičky štěstí) smiřické rodačky Radmily Dolanské.

Ve spolupráci Obecní knihovny v Předměřicích nad Labem a ZŠ vznikají různé projekty, které rozvíjejí čtenářskou gramotnost, tvůrčí psaní, výtvarné cítění, podporují vztah k regionu. Velmi často jsou zaměřeny na historii a místa v nejbližším okolí a na výrazné literární osobnosti našeho Královéhradeckého kraje, zejména na sourozence Čapkovy, také Boženu Němcovou, Aloise Jiráska a další. Jmenovitě to byl v předchozích letech např. projekt Nebojte se mamuta – v návaznosti na místní archeologické vykopávky – a projekt Plavíme se po Labi – řeka protékající obcí jako inspirace (obyvatelé, příroda, pohádky, ekologie...).

4.1.3 Budování webů Pro knihovny, pomoc při správě webů obsluhovaných knihoven

Na webu KMHK je pro knihovníky okresu spravován oddíl Pro knihovníky <http://www.knihovnahk.cz/pro-knihovniky>. Zde lze nalézt metodické materiály pro práci v knihovnách, dokumenty ke stažení i podklady k dalšímu vzdělávání. Pro lepší orientaci knihoven v nařízeních ohledně pandemie vznikla na webu KMHK nová sekce Koronavirus a knihovny <https://www.knihovnahk.cz/pro-knihovniky/sluzby/materialy-k-vyuziti/koronavirus-a-covid-19>. Průběžně je stránka stále doplňována.

Jelikož nebylo letos mnoho příležitostí, abychom se s knihovníky setkávali osobně, vznikla i další sekce na webu s názvem Mozková mozaika <https://www.knihovnahk.cz/pro-knihovniky/sluzby/momo-aneb-mozkova-mozaika>. Jedná se o rozcestník odkazů všeho, co se může knihovníkům při jejich práci hodit, a i tento je průběžně doplňován. Mozková mozaika je praktickou pomůckou pro vzdělávací, kulturní a komunitní aktivity knihoven. Veškeré příručky, legislativní materiály apod. jsou k dispozici v e-podobě na <https://www.knihovnahk.cz/pro-knihovniky/sluzby/legislativni-a-metodicke-dokumenty>.

Webové stránky prof. knihoven byly sledovány průběžně celý rok a proběhly 2 jejich revize: jedna se zaměřením na lokální historii a rodáky, druhá na odstraňování zjištěných nedostatků v nabídkách pro školy.

4.2 Hodnocení knihovnických činností

4.2.1 Oceňování knihovníků a účast v soutěžích

Krajské oceňování knihovníků bylo pro rok 2020 zrušeno. Soutěž Městská knihovna roku měla na rok 2020 připravena nová hodnotící kritéria. Soutěž Knihovna roku musela být kvůli zrušené soutěži Vesnice roku připravena též podle jiného schématu. Pro potřeby hodnotitelské komise soutěže byly vypracovány podrobné charakteristiky knihoven nominovaných do obou soutěží. Do soutěže Městská knihovna roku to byla za okres Hradec Králové Heldova městská knihovna Třebechovice pod Orebem. Knihovna Předměřice nad Labem jako krajská knihovna

roku soutěžila o titul Knihovna roku 2020. Ani jedna ze jmenovaných knihoven ale absolutní vítězství nevybojovala.

4.2.2 Průzkumy spokojenosti uživatelů

V roce 2020 neproběhl v okrese Hradec Králové žádný průzkum spokojenosti uživatelů. (Pouze v KMHK od podzimu 2020 – a z důvodu covidu prodlouženo do jara 2021 – probíhá průzkum spokojenosti dětských uživatelů.) Ve všech prof. knihovnách okresu proběhl průzkum spokojenosti uživatelů v roce 2019.

4.2.3 Aktualizace centrálního adresáře

Centrální adresář knihoven za obsluhovanou oblast okres Hradec Králové byl zkontrolován a je aktualizován průběžně.

4.3 Vzdělávání knihovníků, semináře a porady (včetně soupisu akcí)

Proběhlo 5 porad profes. knihovníků (3 fyzicky 25. 2., 1. 7. a 18. 8., 2 online 20. 10. a 9. 12.). V závěru roku se podařilo dovybavit prof. knihovny okresu tak, že se mohly účastnit online přenosů alespoň zvukem, obraz stále někde chybí.

Proběhly 2 vzdělávací akce. Další naplánované akce byly zrušeny.

Proběhlo:

- 19. 8. 2020 školení Tritius REKS
- 11. 11. 2020 konzultační den k podávání grantových žádostí

Dále proběhla školení pro prof. knihovny v rámci porad (není započítáno do tabulky výkazu RF):

- 25. 2. 2020 Seniorská obálka – pouze Chlumec n. C. a Nový Bydžov;
- 1. 7. 2020 Nové materiály MK ČR a NKP – novely standardů pro veřejné knihovny Metodický pokyn Ministerstva kultury k vymezení standardu veřejných knihovnických a informačních služeb poskytovaných knihovnami zřizovanými a/nebo provozovanými obcemi a kraji na území České republiky (2019) – Standard pro dobrou knihovnu a Metodický pokyn Ministerstva kultury k zajištění výkonu regionálních funkcí knihoven a jejich koordinaci na území České republiky, 2019 – Služby knihoven knihovnám; Koncepce rozvoje knihoven pro léta 2021 až 2027 s výhledem do roku 2030 a Výstupy z projektu „Poslání a role knihoven“;
- 20. 10. 2020 Autorská práva / autorský zákon – krátké poznámky ke konkrétním situacím.

4.4 Výměnné fondy

4.4.1 Nákup, revize, aktualizace výměnných fondů

Všechny střediskové knihovny i v době covidu nakupovaly knihy do výměnných knihovních fondů, zpracovávaly je a distribuovaly VS neprof. knihovnám ve svém obvodu (dle geografického rozložení tak, aby vzdálenost mezi střediskem a obsluhovanou neprof. knihovnou

byla co nejmenší). Výměnný fond ve střediskových knihovnách zaznamenal přírůstek 3 379 knihovních jednotek. Výměnný fond celkem čítá 88 840 knihovních jednotek. Proběhlo 14 revizí malých obsluhovaných knihoven, z toho jedna si dělala revizi sama. Dále proběhla revize výměnných fondů ve Střediskové knihovně KMHK a revize VF MěK Nový Bydžov. Aktualizace KF jsou průběžné.

4.4.2 Cirkulace výměnných fondů

		soubory	svazky
Výměnné fondy v obsluhovaných knihovnách celkem		340	20 418
z toho	první půjčení dokumentů	340	20 418
	prolongace	0	0

4.5 Nákup, zpracování a distribuce knihovního fondu z prostředků provozovatele

Knihovna města Hradce Králové nenakupuje ani nezpracovává knihovní fond z prostředků provozovatele. K tématu jak tvořit knihovní fond jsou poskytovány běžné konzultace.

4.6 Servis automatizovaného knihovního systému využívaného pro výkon regionálních funkcí

Servis informačních technologií jsme realizovali 13 návštěvami v 7 knihovnách ve spolupráci se servisními pracovníky AKS Tritius a Clavius. Jednalo se jednak o plánovanou údržbu dat, nastavení systému v souvislosti s přechodem na vyšší stupeň AKS a řešení aktuálních problémů v místě.

V oblasti se začal v roce 2020 budovat díky dotaci VISK 3 regionální automatizovaný knihovní systém Tritius REKS. V prvním roce do něho byly zapojeny první 4 knihovny: Libřice, Librantice, Blešno a Všešary.

AKS má v okrese 31 neprof. knihoven (z toho 1 KOHA, 2 LANius, 24 Clavius a 4 Tritius). Všechny prof. knihovny používají AKS: AKS KOHA používají knihovny Černilov, Nový Bydžov a Chlumec n. C. AKS Clavius používají knihovny Nechanice, Smidary, Smiřice a Třebechovice p. O.

4.7 Stav zapojení oblasti do portálu Knihovny.cz k 31. 12. 2020

KMHK byla připojena k 31. 12. 2018. V oblasti zatím není zapojena žádná další knihovna.

5. Souhrnné zhodnocení regionálních služeb za rok 2020

V roce 2020 byl výkon regionálních funkcí tak jako v jiných oblastech silně ovlivněn covidem. Omezení služeb knihoven, rušení akcí a následně totální uzávěra se samozřejmě promítly do všech sledovaných parametrů výkaznictví.

Regionální funkce na Královéhradecku jsou poskytovány střediskovým systémem. Výhodami tohoto systému jsou: osobnější přístup k malým knihovnám, pružnější využívání fondů, rychlejší reakce na požadavky knihoven, časová úspora a v neposlední řadě neprof.

knihovníci mají spádově blíž do svých střediskových knihoven než do KMHK.

RF v okrese jsou velmi vítané. To, že obecně naše služby jsou vnímány jako potřebné a na úrovni, dokázala právě vstřícnost OÚ při jednáních o příspěvcích na nákup knih do výměnných knihovních fondů. Na existenci regionálních služeb je závislá existence mnoha malých knihoven v okrese.

Poskytování výměnných souborů považuje stále většina knihoven a jejich zřizovatelů za neocenitelné. Dále možnost konzultací o všech problémech, které se místně mohou vyskytnout. Dobu, kdy knihovny byly kvůli covidu pro uživatele uzavřené, využili knihovníci na výměnu výměnných souborů, úklid prostoru, aktualizaci fondu, někde i revizi fondu a údržbu knih i vybavení knihoven, na kterou dříve nebyl čas.

Komplikací v poskytování RF je trvale i administrativní náročnost desítek finančních dotací a darů od obcí na nákup knih do VF, časová prodleva v přijímání darů a požadavek vlastních obecních formulářů jak na žádosti o dotaci, tak i na vyúčtování dotace. Tato administrativa s tím spojená je složitá a obsáhlá a vyžaduje důslednější aparát na správné vyřízení a dodržení všech podmínek a termínů dotací, které od malých obcí jsou ale nízké (nejnižší dotace činí 1 000 Kč). Na druhou stranu fakt, že se obce podílejí na financování nákupu knih do výměnných knihovních fondů, zvyšuje jejich informovanost a zájem o činnost knihoven, které zřizují, což knihovníci i my hodnotíme velmi pozitivně. Zřizovatelům za jejich finanční podporu patří veliký dík. Potěšením bylo, že dotace covid zatím nijak neovlivnil a zřizovatelé je poskytli bez větších problémů.

Rok 2020 je i na hodnocení velmi náročný. Knihovny se uzavíraly, otevíraly, služby se omezovaly... Upravovala se otevírací doba pro seniory, vytyčovaly se prostory pro karanténu knih, dezinfekci, rozestupy... Ale uživatelé dávali najevo, že o služby knihoven stojí, a knihovníci se snažili všemi cestičkami svým čtenářům vyhovět. Vznikala improvizovaná výdejní okénka, knihy se na distanční vzdálenost předávaly v taškách či krabicích na otevřeném prostoru.

Některé prof. knihovny (Chlumec n. C. a Nový Bydžov) dokázaly několik svých naplánovaných přednášek realizovat online. Je to začátek nové doby i pro knihovny v malých a menších sídlech. Mimořádnost roku se ukázala i jako příležitost posoudit služby knihoven z jiného pohledu. Zdá se, že knihovny jsou vidět a jejich služby jsou stále žádoucí.

Zprávu sestavila: Kateřina Hubertová, Knihovna města Hradce Králové

Pověřená knihovna pro okres Jičín Knihovna Václava Čtvrtka v Jičíně

1. Sít' obsluhovaných knihoven

1 základní knihovna pověřená výkonem regionálních funkcí

Obsluhované knihovny k 31. 12. 2020:

- 12 základních knihoven s profesionálním pracovníkem
- 1 specializovaná knihovna – Knihovna regionálního muzea a galerie Jičín
- 59 knihoven s dobrovolným knihovníkem (o 1 novou knihovnu více)
- 4 pobočky (o 1 pobočku více než v předešlém roce)
 - Místní knihovna Skučina: pobočka Markvartic
 - Místní knihovna Vidonice: pobočka Pecky
 - Mlýnec: pobočka Kopidlna
 - Knihovna ZŠ a MŠ Chodovice – pobočka Holovous

Na žádost obcí byly během roku zrušeny 3 knihovny, těmto knihovnám byla poskytnuta pomoc s doklady při ukončení činnosti, s vypořádáním a odvozem fondu:

Místní knihovna Jeřice

Místní knihovna Semínova Lhota

Místní knihovna Zboží

Tyto obsluhované knihovny již nejsou ve výkazu za rok 2020 zahrnuty.

Nové v roce 2020

Obecní knihovna v Jičíněvsi – byla nově otevřena na žádost obce, v nově zařízené samostatné místnosti v budově obecního úřadu, nová knihovnice. Otevření proběhlo v prosinci.

Knihovna ZŠ a MŠ Chodovice – pobočka knihovny Holovousy v Chodovicích byla otevřena na jaře v místní škole.

Místní knihovna v Dětenicích – začátkem léta byla znovu otevřena v nové budově obecního úřadu, nová knihovnice.

Místní knihovna Tuř – přestěhována do nově zařízené samostatné místnosti v přízemí obecního úřadu.

Místní knihovna Holín – malování.

Místní knihovna Mladějov – malování.

Lidová knihovna Tetín – malování a nové vybavení knihovny.

Místní knihovna Sukorady – malování.

2. Hodnocení finančního zajištění regionálních funkcí včetně finanční podpory od zřizovatelů

Na rok 2020 poskytl Královéhradecký kraj na zajištění regionálních funkcí naší knihovně 1 889 990 Kč. Z této dotace byla hrazena zejména metodická práce, zpracování knih, materiál

Výroční zpráva 2020

a ostatní služby. Z důvodu epidemiologických opatření nebyla vyčerpána částka 8 417,20 Kč určená na cestovné. Tyto finance byly převedeny na spotřebu materiálu.

Nakoupeno:

- zvýšený nákup čisticích a desinfekčních prostředků,
- přepravky na knihy (kvůli dezinfikování koupeny plastové, krabice po banánech se nedají dezinfikovat).

O změnách byla v průběhu roku informována ředitelka Studijní a vědecké knihovny v Hradci Králové Mgr. Eva Svobodová. Dotaci od Královéhradeckého kraje na zajištění regionálních funkcí jsme zcela využili.

Na nákup knih do výměnného fondu přispělo na základě darovacích smluv a jedné dotační smlouvy 55 obecních úřadů částkou 369 440 Kč. Uzavírání smluv na nákup knih do výměnných fondů od zřizovatelů obsluhovaných knihoven je administrativně náročné, musí mu být věnován pracovní čas, který byl původně určen na praktickou metodickou pomoc. V loňském roce byla část smluv schválena až v červnu. Pro pokračování systému získávání finančních prostředků na nákup výměnných fondů v následujícím roce byly v prosinci rozeslány návrhy nových darovacích smluv všem zřizovatelům obsluhovaných knihoven.

3. Hodnocení personálního zajištění regionálních funkcí

Počet pracovních úvazků 2,6.

- Metodička 1,0 úvazek – činnost týkající se knihoven okresu, pomoc při tvorbě webových stránek, revize, statistické rozbory, komplexní zpracování kmenového fondu knihoven.
- Ředitelka 0,1 úvazku – vzdělávání, porady.
- Pracovnice oddělení služeb knihovnám 0,8 úvazku – příprava výměnných souborů, jejich evidence, aktualizace webových stránek místních knihoven, pomoc při revizích.
- Akvizice 0,4 úvazku – nákup a zpracování fondu.
- Pracovnice automatizace 0,1 úvazku – automatizace v pověřených knihovnách, příprava vzorových projektů.
- Ekonomka 0,1 úvazku – účetní operace týkající se regionálních financí.
- Řidič 0,1 úvazku – rozvoz výměnných souborů, ochrana a údržba dokumentů.

4. Výsledky činnosti dle standardů a priorit daných krajskou knihovnou

4.1 Poradenská a konzultační činnost

	Rok 2019	Rok 2020
Konzultace	660	594
Metodické návštěvy	105	84
Vzdělávací akce	59	26
Akce v rámci regionálních funkcí	12	5
Počet účastníků	574	224

Výroční zpráva 2020

Účastníci v rámci regionálních funkcí	233	82
Počet vyučovacích hodin	132	52
Vyučovací hodiny v rámci regionálních funkcí	37	13
Počet revidovaných knihoven	5	16
Počet knihoven s aktualizovaným fondem	11	11
Počet revidovaných knihovnických jednotek	1 169	6 487

4.1.1 Zhodnocení zájmu o metodickou pomoc v době uzavření

Počet poskytnutých konzultací: 594, z toho 384 bylo uskutečněno e-mailem nebo telefonicky. Nejčastěji se konzultace týkaly problematiky regionálního knihovnického systému, provozu knihoven v době mimořádných opatření, webových stránek knihoven, jednání s obecními úřady o uzavření smlouvy o poskytnutí dotace na nákup knih do výměnných fondů v rámci regionálních funkcí na rok 2020. V listopadu byly rozeslány zprávy o činnosti oddělení regionálních funkcí a využití poskytnutých finančních prostředků všem zřizovatelům obsluhovaných knihoven. 12 konzultací osobně i telefonicky proběhlo se starostou Jiřím Exnarem o přípravě otevření nové knihovny v Jičíněvsi. Čtyřem obecním úřadům byla poskytnuta praktická pomoc s vyplněním žádostí o grant VISK 3 na rok 2021 na počítače, notebook, tiskárnu a promítací zařízení. Všechny knihovny, které podaly žádost na rok 2020, grant úspěšně získaly.

Počet metodických návštěv: 84

Knihovníci mnohem více využívali možnost e-mailové nebo telefonické konzultace v pověřené knihovně, aby splnili požadavky svých čtenářů. Zde jsou také knihovníkům poskytovány informace z oblasti knihovnických informačních služeb a praktická pomoc při řešení nejrůznějších problémů vyskytujících se v jejich knihovnách. Pomocníkem při jejich práci je i zpravodaj „U nás“.

V rámci regionu každoročně probíhají konzultace a přímá pomoc se zpracováním statistických výkazů. Byla provedena kontrola statistických výkazů všech veřejných knihoven a příslušných komentářů. 77 statistických výkazů včetně komentáře bylo v daném termínu zasláno SVK HK a vloženo do databáze NIPOS.

Pomoc při revizi knihovnických fondů obsluhovaných knihoven

Revize: 16 místních knihoven

K urychlení revizí byla u 12 knihoven použita elektronická čtečka kódů. Byla zakoupena nová revizní čtečka. Pracovnice metodického oddělení a vedoucí akvizice a katalogizace byly seznámeny s jejím používáním. Bylo zrevidováno 6 487 svazků.

Elektronická čtečka kódů byla zapůjčena na revizi do Městské knihovny Hořice. Metodička instalovala program pro použití elektronických čteček. Proškolila knihovnice v postupu provedení revize a použití čteček.

Pomoc s revizí si vyžádala Místní knihovna Stará Paka a Knihovna Kopidlno – pobočka Mlýnec.

Aktualizace fondů obsluhovaných knihoven

Aktualizace a obsahová prověrka: 11 místních knihoven

Ve 3 knihovnách se uskutečnila aktualizace a obsahová prověrka a v 8 knihovnách proběhla aktualizace před plánovanou revizí.

Fondy 7 knihoven byly po aktualizaci zpracovány do regionálního knihovního systému.

Pravidelně probíhá aktualizace vlastních fondů obsluhovaných knihoven z hlediska parametrů standardu pro dobrý fond.

4.1.2 Realizace kampaně Regionální osobnosti a literatura (příklady aktivit)

Knihovny regionu se pravidelně účastní krajských knihovnických kampaní a celostátních knihovnických akcí. Pro Rok regionálních osobností bylo připraveno velké množství akcí, které se nemohly uskutečnit nebo proběhly jen částečně.

Knihovna Václava Čtvrťka v Jičíně uspořádala už druhý jarmark za účasti regionálních osobností. Proběhly letní tematické procházky městem za regionálními osobnostmi. Byla vydána brožura Osobnosti Jičínska. Byla vyhlášena Čtenářská výzva 2020 s regionální tematikou.

Regionálním osobnostem se věnovaly i ostatní knihovny regionu.

Uskutečněné akce:

- Setkání s legendami cyklistického sportu ve Staré Pace
- Hana Marie Körnerová – beseda se spisovatelkou, Kopidlno
- Marie Míšková-Raisová a Karel Jaromír Erben – Letní dílnička, Lázně Bělohrad
- Ivo Janeček – cyklopoutník z Třebihoště, Lázně Bělohrad
- Osobnosti Libáňska – přednáška promováného historika Karola Bílka s promítáním fotografií – Libáň
- Autogramiáda Dana Polmana – Nová Paka, Jičín

Publikační činnost:

Paní ředitelka Mgr. Jana Benešová je členkou redakční rady knihovnického zpravodaje „U nás“. Do zpravodaje bylo zasláno 8 příspěvků, autorkami jsou zaměstnanci jičínské knihovny, vedoucí městských knihoven regionu a dobrovolné knihovnice knihoven regionu.



V regionálním tisku a internetových zpravodajstvích bylo uveřejněno 173 článků o knihovnách a knihovnicích regionu. V roce 2020 média nejvíce zaujalo téma Knihovny v čase koronaviru, o kterém bylo zveřejněno 26 článků. Každý měsíc přispívá jičínská knihovna do Jičínského zpravodaje v rubrice Okénko do knihovny a zveřejňuje pozvánky na rozmanité akce, které pořádá. Celoroční krajská kampaň o regionálních osobnostech zaujala i redakční radu zpravodaje, proto mohl každý měsíc vycházet článek o jedné osobnosti Jičínska. Se sloupkem se počítá i do dalších let.

4.1.3 Budování webů Pro knihovny, pomoc při správě webů obsluhovaných knihoven

Webové stránky: 60 místních knihoven, z toho 58 knihoven používá šablonu webknihovny.cz. Pomoc s weby obsluhovaných knihoven probíhá dle požadavků knihovníků. Byla provedena revize 73 webů knihoven s dobrovolným knihovníkem i knihoven s profesionálním pracovníkem. K revizi byla využita doporučení standardu pro dobrou knihovnu a příručka Webové stránky malých knihoven. Zápis o provedení revize byl předán knihovnám a zřizovatelům.



V rámci portálu Pro knihovny na webu Knihovny Václava Čtvrťka v Jičíně byla vytvořena sekce Online zdroje. Odkaz je vložen na weby jednotlivých knihoven. Portál Pro knihovny na webu Knihovny Václava Čtvrťka v Jičíně měl 1 976 návštěv. Na webové stránce byly zveřejňovány informace o mimořádných opatřeních a aktuální doporučení k provozu knihoven. Pravidelně jsou doplňovány materiály pro obsluhované knihovny a jejich zřizovatele. Každý rok je vystaven aktualizovaný statistický deník knihovny v elektronické podobě.

Knihovna Václava Čtvrťka v Jičíně využívala k propagaci akcí sociální sítě Facebook, Instagram a uživatelský profil Čtipíska Knihovnického na Facebooku.

4.2 Hodnocení knihovnických činností

4.2.1 Oceňování knihovníků a účast v soutěžích

V loňském roce neproběhla soutěž Vesnice roku, proto se narychlo uspořádalo nominační krajské kolo pro soutěž Knihovna roku. Nominované knihovny našeho okresu navštívila krajská komise. Knihovna Václava Čtvrťka v Jičíně skončila v celostátní soutěži na třetím místě. Knihovna Antonína Bocha Libošovice nepostoupila do celostátního kola. Komise ji ale hodnotila velmi dobře. Knihovnu v Libošovicích omezuje umístění a staré nemoderní vybavení. V dalších letech budeme mít problém s nominací. Máme v regionu bohužel takovýchto knihoven více. Tyto knihovny mají výborné výsledky, ale neodpovídající prostředí.

Nebyl udělován titul Knihovna Jičínska 2020 ani ocenění Knihovnice/knihovník Královéhradeckého kraje 2020.

4.2.2 Průzkumy spokojenosti uživatelů

Jarní omezení provozu knihoven bylo využito k průzkumu spokojenosti, který proběhl na úseku regionálních funkcí. Byl určen knihovníkům. Zjišťoval se zájem a zkušenosti s půjčováním audioknih a deskových her. Služba je dobře přijímána ve třetině knihoven.

4.2.3 Aktualizace centrálního adresáře

Adresář knihoven byl aktualizován podle požadavků Národní knihovny České republiky.

4.3 Vzdělávání knihovníků, semináře a porady (včetně soupisu akcí)

26 vzdělávacích akcí (z toho 5 v rámci regionálních funkcí) se účastnilo celkem 224 knihovníků (82 v rámci regionálních funkcí). Vzdělávání probíhalo celkem 52 hodin (v rámci regionálních funkcí 13 hodin).

Výroční zpráva 2020

Velký zájem knihovníků byl o seminář Canva na tvorbu plakátů a pozvánek. Seminář si připravila a vedla metodička úseku pro výkon regionálních funkcí. Někteří knihovníci si přinesli vlastní notebooky, aby se mohli zúčastnit. Tato akce zároveň splňuje nový standard pro regionální funkce knihoven „Metodická podpora vzdělávacích, kulturních a komunitních aktivit“. Knihovnice si v praktické části semináře tvořily pozvánky na vlastní akce a využily individuální pomoc lektorek.

Uskutečněné akce roku 2020:

- Canva – webová aplikace pro tvorbu plakátů, pozvánek...
- tisková konference „Březen měsíc čtenářů“ – se zástupci tisku
- tematický zájezd do Obecní knihovny Studnice, Městské knihovny Náchod a na zámek Náchod
- Za dveřmi dětského pokojíku – Mgr. Petra Sobková

14 knihovníků, kteří měli potřebnou techniku, se zúčastnilo online semináře pořádaného ve spolupráci s MAP – Mgr. Klára Smolíková – práce s knihou a komiksem.

Úspěšná byla beseda Dan Polman: Kouzelné dary pro Nezmary, vysílaná online, kterou sledovalo 12 knihovníků.

Online setkání bylo pro hodně z nás novinkou loňského roku. Nařízení a omezení vlády donutilo knihovníky vzdělat se v různých komunikačních online nástrojích. Metodické oddělení použilo 4 při seminářích, konferencích a také na poradu s vedoucími profesionálních knihoven. Rozhodně je co zlepšovat. Technika je na špatné úrovni v řadě knihoven. Potřebné je také školení pro pracovníky oddělení služeb pro knihovny, jak takovou poradu vést jako lektor.

Všem knihovnám byly v průběhu roku předávány informační letáčky o aktuálním dění v oboru, o připravovaných akcích, knihovnicko-informační zpravodaj „U nás“ a další knihovnické materiály.

4.4 Výměnné fondy

4.4.1 Nákup, revize, aktualizace výměnných fondů

Výměnný fond byl budován s ohledem na potřeby především malých knihoven.

Na nákup knih do výměnného fondu přispělo 55 obecních úřadů částkou 369 440 Kč. Celá částka byla použita na nákup nových knih.

Na nákup dokumentů do výměnného fondu z dotace od Královéhradeckého kraje bylo vyčerpáno 253 035 Kč.

	2019	2020
Stav fondu k 31. 12.	41 129	41 880
Roční přírůstek	2 334	2 755
Roční úbytek	5 344	2 004

Aktualizace probíhá pravidelně každý rok. V roce 2020 byla zaměřena především na duplicitní svazky v beletrii a naučnou literaturu. Obsahovou prověrkou procházejí všechny

Výroční zpráva 2020

výměnné soubory přivezené z knihoven regionu. Tímto způsobem bude analýza stavu VF z hlediska aktuálnosti pokračovat i v dalších letech.

Revize proběhne v termínu dle vyhlášky č. 88/2002 Sb. Ministerstva kultury ČR ze dne 21. února 2002 k provedení zákona č.257/2001 Sb., o knihovnách a podmínkách provozování veřejných knihovnických a informačních služeb.

4.4.2 Cirkulace výměnných fondů

Počet obslužených knihoven: 65 místních knihoven a poboček. Celkem rozvezeno 231 souborů, které obsahovaly 14 543 svazků.

Knihovníci díky bohatému výměnnému fondu mohli uspokojovat požadavky svých čtenářů. Možnost půjčování audioknih a deskových her využilo 13 knihoven, které si půjčily 101 audioknih a 13 her. Profesionální knihovny mají zájem o cizojazyčnou literaturu. Knihovna Václava Čtvrťka je od roku 2014 centrem jičínského regionu pro získávání cizojazyčné literatury. Byly vypracovány přehledy těchto nových přírůstků knih a ty byly zaslány všem knihovnám regionu pro využití meziknihovní výpůjční služby. Tyto seznamy nových cizojazyčných knih se vystavují také na webových stránkách knihovny.

Rozvoz souborů byl realizován 2x ročně. Probíhal tentokrát především v letních měsících a podzimní rozvozy se protáhly až do prosince. Knihovníci, kteří odebírali soubory vícekrát za rok, využívali služeb obecních úřadů nebo vlastní auto. Nově zřízená knihovna v Jičíněvsi byla otevřena až v prosinci. Do knihovny bylo zapůjčeno 726 svazků výměnných fondů. Vzhledem k technickým problémům byla využita možnost pronájmu dodávky od Kulturních zařízení města Jičína a díky tomu jsme mohli dovézt soubory do více knihoven v jednom dni. Proto se nám podařilo splnit požadavky všech knihoven.

		soubory	svazky
Výměnné fondy v obsluhovaných knihovnách celkem		547	33 739
z toho	první půjčení dokumentů	231	14 543
	prolongace	316	19 196

4.5 Nákup, zpracování a distribuce knihovního fondu z prostředků provozovatele

Metodické oddělení zapsalo a zkatologizovalo do regionálního knihovního systému pro 22 místních knihoven 869 dokumentů z vlastních knihovních fondů. Knihovnám byla nabídnuta možnost obalení vlastního fondu. Nabídku zatím využilo 5 knihoven.

Nová knihovna v Jičíněvsi zatím nemá vlastní fond. V příštím roce budou zpracovány vybrané knihy z darů. Jedná se především o povinnou četbu.

4.6 Servis automatizovaného knihovního systému využívaného pro výkon regionálních funkcí

Automatizovaný knihovní systém je aktualizován dodavatelskou firmou formou vzdálené správy. Regionální knihovní systém – celkem napojeno 37 knihoven a 41 místních knihoven má na svých webových stránkách vystaven online katalog (v rámci budování celookresního

souborného katalogu). Místní knihovna Vidonice je napojena na Verbis Knihovny Kryštofa Haranta v Pecce, pod kterou jako pobočka patří.

4.7 Stav zapojení oblasti do portálu Knihovny.cz k 31. 12. 2020

Pokračují přípravy na připojení knihoven s výpůjčním systémem Verbis do centrálního portálu knihoven. Vývojáři společnosti KP-SYS pracují na odstranění systémových překážek, které bránily plnohodnotnému připojení. Nová nastavení testují společně s knihovnou Mendelovy univerzity. Jakmile testování úspěšně dokončí, budeme pokračovat v procesu zapojování k centrálnímu portálu Knihovny.cz.

5. Souhrnné zhodnocení regionálních služeb za rok 2020

Regionální služby byly i v loňském roce přínosem v podpoře veřejných knihoven. Díky dotaci na výkon regionální funkce je možné všestranně rozvíjet knihovnickou činnost. Velmi důležitou součástí je finanční podpora zřizovatelů knihoven, díky jejichž příspěvkům je možné dát čtenářům malých knihoven rozmanitější nabídku titulů ve výměnném fondu.

Poskytování služeb dle standardu pro výkon regionálních funkcí bylo omezeno v ukazatelích, kde je nutný osobní kontakt. Pokles se projevil především v počtu metodických návštěv, vzdělávacích akcí a tím i počtu účastníků.

Pro Rok regionálních osobností bylo připraveno velké množství akcí, které se nemohly uskutečnit nebo proběhly jen částečně. Některé akce se podařilo přesunout do online světa, mnohé z nich s nečekaně velkým úspěchem. Je to další možnost, jak do budoucna rozšířit služby knihoven.

Zprávu sestavila: Helena Vejvarová, Knihovna V. Čtvrťka v Jičíně

Pověřená knihovna pro okres Náchod

Městská knihovna Náchod, o. p. s.

1. Síť obsluhovaných knihoven

Přehled: 1 základní knihovna pověřená výkonem regionálních funkcí, 10 základních profesionálních knihoven, 59 základních neprofesionálních knihoven, 10 poboček profesionálních a neprofesionálních knihoven, 1 knihovna jiných sítí.

Síť obsluhovaných knihoven se ve srovnání s předchozím rokem nezměnila. Z důvodu nezájmu zřizovatele je stále od konce roku 2016 pozastavena činnost Obecní knihovny Hynčice.

Mezi obsluhované knihovny patří i Odborná knihovna Oblastní nemocnice Náchod, která využívá výměnné fondy.

2. Hodnocení finančního zajištění regionálních funkcí včetně finanční podpory od zřizovatelů

Na výkon regionálních funkcí přidělil Krajský úřad Královéhradeckého kraje knihovně o 341 000 Kč více než v roce předchozím. Vyšší příspěvek knihovna dostala z důvodu zákonného navýšení platů.

Z celkové částky 2 304 000 Kč bylo 58 % použito na osobní náklady (mzdy, sociální a zdravotní pojištění) a téměř 10 % na nákup knihovnických služeb u čtyř profesionálních knihoven s právní subjektivitou (Červený Kostelec, Jaroměř, Nové Město nad Metují a Police nad Metují). Na nákup výměnného fondu bylo z dotace na výkon regionálních funkcí použito 511 570 Kč, což je 22 % z celkové částky dotace, zbývající náklady na nákup fondů byly uhrazeny z darů zřizovatelů obecních knihoven. Za ochranné pomůcky v souvislosti s covidem byla utracena částka 3 000 Kč. Za tyto prostředky jsme koupili antibakteriální mýdla a čisticí prostředky. Roušky, respirátory a desinfekci jsme průběžně dostávali od zřizovatele. Zbytek dotace byl využit na ostatní služby, nákup materiálu, cestovné a energie.

Na nákup výměnného fondu přispělo 48 zřizovatelů neprofesionálních knihoven částkou 359 790 Kč, což je o 3 951 Kč více než v loňském roce. Část obcí zřizuje více knihoven (Studnice, Kramolna, Velká Jesenice, Velichovky, Rychnověk, Provodov-Šonov, Nahořany, Zábrodí), proto je počet přispívajících obcí nižší než počet knihoven.

Některé obce vydávají značné částky na nákup literatury do fondu vlastní knihovny a služeb výměnných souborů využívají minimálně (Hoříčky, Chvalkovice, Adršpach). Hoříčky a Chvalkovice na nákup výměnného fondu nepřispívají již delší dobu, v roce 2020 poprvé nepřispěl ani Adršpach.

Během roku muselo v rozpočtu dojít k drobným přesunům financí, protože se řada plánovaných akcí (vzdělávací akce pro knihovníky či domluvená exkurze do nově otevřené knihovny v Rychnově nad Kněžnou, do knihovny v Solnici a na prohlídku zámku v Kostelci nad Orlicí, kde nás měl provázet přímo majitel zámku pan František Kinský) vzhledem k situaci nemohla uskutečnit. Nižší výdaje, než jsme předpokládali, byly také za cestování a energie. Za tyto finance jsme nakoupili dalších pět licencí systému e-Verbis pro neprofesionální knihovny ve středisku Náchod a tři licence systému Tritius REKS pro neprofesionální knihovny ve středisku Nové Město nad Metují.

3. Hodnocení personálního zajištění regionálních funkcí

Regionální služby v okrese zajišťovali v uplynulém roce pracovníci s přepočteným úvazkem 2,65. Z toho bylo 1,8 úvazku metodika, 0,65 zpracování fondu a 0,2 úvazku řízení a ekonomika. Oproti roku 2019 se v celoročním průměru snížil úvazek metodiků o 0,13. Je to dáno tím, že se v roce 2019 dva měsíce před odchodem metodičky Kláry Havlové na mateřskou dovolenou zaučovala nová pracovnice.

Knihovnické služby byly objednány u čtyř profesionálních knihoven s právní subjektivitou (Červený Kostelec, Jaroměř, Nové Město nad Metují a Police nad Metují). Tyto knihovny zajišťují tvorbu a distribuci výměnných souborů z prostředků dotace na regionální funkce i z prostředků přispívajících obcí a dále poradenskou a konzultační činnost pro základní

knihovny provozované obcemi příslušných střediskových obvodů. Městská knihovna Jaroměř zajišťuje pro obecní knihovny svého obvodu i revize fondů, revize ostatních neprofesionálních knihoven zajišťuje pověřená knihovna Náchod.

4. Výsledky činnosti dle standardů a priorit daných krajskou knihovnou

4.1 Poradenská a konzultační činnost

Konzultace byly podle potřeby poskytovány pracovníkům obsluhovaných knihoven i zřizovatelům těchto knihoven; týkaly se především výběru knih z výměnného fondu, zpracování statistiky, dotačních programů pro knihovny, automatizace knihoven, rekonstrukcí a obnovy vybavení knihoven a podmínek pro fungování knihoven v době koronavirové pandemie. Celkem bylo poskytnuto 79 konzultací, což je o 19 více než v předchozím roce.

Další odpovědi na dotazy vedené telefonicky nebo e-mailem nejsou v počtu zohledněny; jedná se o velké množství kratších informací, které poskytujeme na vyžádání i z vlastní iniciativy.

V roce 2020 jsme uskutečnili 178 metodických návštěv, což jsou v průměru 3 návštěvy na jednu neprofesionální knihovnu. V porovnání s rokem 2019 jsme provedli o 50 metodických návštěv méně. Metodické návštěvy se týkaly především rozvozu výměnného fondu, automatizace knihoven, aktualizace a revize fondu neprofesionálních knihoven, správy knihovnických systémů a kontroly běžné činnosti těchto knihoven.

Všem profesionálním i neprofesionálním knihovnám byla poskytnuta pomoc při sestavování statistických výkazů.

4.1.1 Zhodnocení zájmu o metodickou pomoc v době uzavření

Počet metodických návštěv oproti loňskému roku klesl o 50. Hlavní důvody jsou dva: jednak obava o zdraví našich knihovníků, kteří jsou z drtivé většiny v důchodovém věku a patří do nejohroženější skupiny – v kritické době jsme několikrát plánované návštěvy po domluvě raději zrušili; jednak se nařízením vlády knihovny během roku několikrát uzavřely a knihovníci neměli zájem o výměnu knih, protože jejich čtenáři nestihli ty stávající přečíst. Rozvoz knih jsme tedy v obvyklých intervalech neudělali. Proto jsme se v této době soustředili na revize vlastních fondů knihoven, kde stačilo, aby nás knihovník vpustil do knihovny a během naší práce nemusel být přítomen.

Postoupili jsme také s automatizací a postupně nakoupili dalších pět licencí systému e-Verbis. Knihovníci pak opět nemuseli být přítomni naší práci. Knížky jsme si z knihoven převáželi do knihovny v Náchodě, kde jsme je zapisovali do systému. Velkou část knih jsme při této příležitosti i přebalili. V programu naučíme knihovníky pracovat, až nám to situace dovolí.

Do regionálního automatizovaného knihovnického systému Verbis jsou nově připojeny knihovny v České Čermné, Hejtmánkovicích, Trubějově, Říkově a v Martínkovicích. Ve středisku Nové Město nad Metují se nově do regionálního automatizovaného knihovnického systému Tritius připojily knihovny v Bohuslavicích, Černčicích a ve Slavětíně. Automatizací získaly tyto knihovny i svůj online katalog.

4.1.2 Realizace kampaně Regionální osobnosti a literatura (příklady aktivit)

Všechny knihovny regionu byly seznámeny s tématem krajské propagační kampaně pro rok 2020 – Regionální osobnosti. Na 8. ročník Královéhradecké knihovnické konference jsme doporučili příspěvek ředitelky náchodské knihovny Mgr. Ivany Votavové o knihovnickém dramatickém kroužku, který zařadil do svého repertoáru Čapkovy pohádky i představení o životě a díle Boženy Němcové. Mgr. Blanka Nešetřilová z náchodské knihovny pak na konferenci přiblížila procházku Náchodem po stopách literárních postav z románů Josefa Škvoreckého, která se stala už tradiční součástí programů pro školy. Tato procházka probíhá i v rámci studentského festivalu Náchodská prima sezóna. Účastníci se při ní seznámí i s dalšími regionálními osobnostmi, protože mezi Škvoreckého přátele patřil např. Pavel Bayerle (románová postava Beno Mánes), budoucí šéfdirigent jazzového armádního uměleckého souboru Víta Nejedlého, Jaroslav Celba (Harýk), významný hudební skladatel, jehož melodie známe ze slavných večerníčků Pohádky z mechu a kapradí či O makové panence, a Vratislav Blažek (Vratislav Blažej), spisovatel, scenárista muzikálu Starci na chmelu či Dáma na kolejích.

Kolegyně v náchodské knihovně hlídá důležitá výročí spisovatelů s důrazem na regionální autory a k tomuto tématu vždy připraví menší výstavku zahrnující důležité informace o dané osobnosti a doplní ji jejich díly. Knihy z takto nachystané výstavky jsou čtenářům k dispozici a často se stává, že si je také půjčují. K velkým výročím se snažíme připravit větší výstavy v prostorách studovny, doplněné o možnost besedy. Na takovéto výstavy zveme místní školy.

U příležitosti 200. výročí narození Boženy Němcové vyhlásila knihovna v Náchodě literární a výtvarnou soutěž Moje vzpomínky na babičku/dědečka. Své práce nám zaslali jak děti, tak dospělí. Vyhodnocení soutěže se uskutečnilo v červnu.

K tomuto významnému výročí se měl vztahovat i výlet posluchačů Náchodské univerzity volného času. Účastníci zájezdu měli zavítat do Zaháně v Polsku. Podařilo se dojednat návštěvu kostela sv. Kříže s Mauzoleem zaháňských vévodů katolického vyznání. V kostele se nacházejí tři náhrobky, kde jsou pohřbeni Dorothea de Talleyrand-Périgord (donátorka kostela), její syn Ludvík Napoleon de Talleyrand-Périgord (vévoda de Dino, de Valençay) a Kateřina Vilemína Zaháňská, iniciátorka protinapoleonského setkání diplomatů v Ratibořicích v roce 1813, známá literární postava z Babičky Boženy Němcové. Bohužel se výlet kvůli koronaviru neuskutečnil.

Polická knihovna připravila do Polického měsíčníku seriál článků Cesty krajinou příběhů a skutečnosti – po stopách literatury. Šlo o připomínky autorů a jejich knih, ve kterých je zmínka o Policku.

Knihovna v České Skalici se u příležitosti oslav 200. výročí narození Boženy Němcové přejmenovala na Knihovnu Barunky Panklové. Knihovna má nové vstupní dveře, nové logo a novou grafiku. Ve zpravodaji U nás představila Petra Voldána, regionálního publicistu.

Knihovna v Novém Městě nad Metují pořádá 4x do roka tradiční společensko-literární setkání „Čtení s bábovkou“, přičemž první posezení v roce je vždy věnováno regionální osobnosti.

Plánů k propagaci regionálních osobností v knihovnách bylo víc, kvůli koronaviru se však nemohly uskutečnit.

4.1.3 Budování webů Pro knihovny, pomoc při správě webů obsluhovaných knihoven

Městská knihovna Náchod spravuje a pravidelně aktualizuje oddíl Pro knihovny na svých webových stránkách (proknihovny.mknachod.cz). Jsou zde zveřejňovány aktuální informace z oboru, materiály pro práci v knihovnách, pozvánky na semináře a exkurze, fotogalerie z exkurzí, výroční zprávy RF, zápisy z burzy nápadů apod. Součástí je i adresář knihoven regionu Náchod.

V rámci regionálních funkcí pomáhají střediskové knihovny svým neprofesionálním knihovnám se zakládáním a správou webových stránek. Většina těchto knihoven využívá šablonu webknihovny.cz. O vkládání informací a aktualit na webové stránky se ve většině případů stará metodik, protože samotní knihovníci nemají dostatek technických schopností ke správě webů. Knihovníci, kteří projeví zájem si své stránky spravovat sami, byli v administraci stránek proškoleni.

4.2 Hodnocení knihovnických činností

4.2.1 Oceňování knihovníků a účast v soutěžích

Do krajského kola soutěže Knihovna roku 2020 jsme nominovali Obecní knihovnu na Kramolně. Do soutěže Městská knihovna roku jsme nominovali Městskou knihovnu v Novém Městě nad Metují. Bohužel ani jedna z těchto knihoven do dalšího kola soutěže nepostoupila. Tradiční udělení titulů knihovnice/knihovník Královéhradeckého kraje se v roce 2020 neuskutečnilo.

4.2.2 Průzkumy spokojenosti uživatelů

Průzkum žádná knihovna neprovedla.

4.2.3 Aktualizace centrálního adresáře

Aktualizaci záznamů si profesionální knihovny zajišťují samy podle aktuálních změn, nejméně však 1x ročně.

Aktualizaci záznamů všech neprofesionálních knihoven provedla pověřená knihovna v únoru.

4.3 Vzdělávání knihovníků, semináře a porady (včetně soupisu akcí)

V roce 2020 se uskutečnila pouze jedna porada pro vedoucí profesionálních knihoven (19. 6.). Hlavními tématy byly aktuální informace z oboru, vzdělávání knihovníků, zprávy z jednotlivých knihoven. Vzhledem k situaci jsme museli všechny další plánované akce zrušit. Během roku se tak v žádném ze středisek neuskutečnila porada pro neprofesionální knihovníky. Na jaře i na podzim rozeslala pověřená knihovna všem knihovníkům v celém regionu dopis s aktuálními informacemi, pokyny ke statistice, s nabídkou vzdělávání i s knihovnickým materiálem. Na webu proknihovny.mknachod.cz jsme naše knihovníky odkazovali na užitečné

stránky, které v souvislosti s knihovnickou praxí v době koronavirové epidemie založilo metodické oddělení Knihovny města Hradce Králové.

4.4 Výměnné fondy

4.4.1 Nákup, revize, aktualizace výměnných fondů

Stav výměnného fondu k 31. 12. 2020 je 83 664 knihovní jednotky. Roční přírůstek výměnného fondu za rok 2020 je 4 035 knihovních jednotek, úbytek je 1 894 knihovní jednotky. Aktualizace výměnného fondu se uskutečňuje průběžně podle potřeby. Vyřazována je jak zastaralá naučná literatura a beletrie, tak i multiplikáty málo čtených knih. Průběžně také sledujeme využití knih z výměnného fondu, které jsou v knihovnách umístěny po delší dobu (prolongace). Využívané knihy v knihovnách nadále zůstávají, méně využívané se nabízejí k cirkulaci v jiných knihovnách.

Pracovnice metodického oddělení a pracovnice Městské knihovny Jaroměř provedly pravidelnou revizi celkem 17 222 knihovních jednotek, a to v 16 knihovnách (v obcích Bezděkov, Červená Hora, Česká Čermná, Dolní Radechová, Hejtmánkovice, Heřmanice, Horní Radechová, Nahořany, Řešetova Lhota, Slatina nad Úpou, Stárkov, Suchý Důl, Šestajovice, Velichovky, Velké Petrovice, Žernov).

4.4.2 Cirkulace výměnných fondů

	soubory	svazky
Výměnné fondy v obsluhovaných knihovnách celkem	1 208	74 351
z toho		
první půjčení dokumentů	118	7 548
prolongace	1 090	66 803

V roce 2020 bylo do 56 obsluhovaných knihoven expedováno 118 souborů se 7 548 knihovními jednotkami. V průměru tak bylo do každé knihovny dovezeno 134 knih. Obsluhované knihovny měly k dispozici ještě dalších 1 090 souborů se 66 803 svazky z minulých let. Z celkového počtu 83 664 svazků výměnného fondu bylo v neprofesionálních knihovnách umístěno a využíváno více než 88 % tohoto fondu.

Oproti roku 2019 jsme z výše popsaných důvodů rozvezli do knihoven o 2 676 knih méně.

4.5 Nákup, zpracování a distribuce knihovního fondu z prostředků provozovatele

O službu žádá obsluhovaná knihovna nepožádala.

4.6 Servis automatizovaného knihovního systému využívaného pro výkon regionálních funkcí

Do regionálního automatizovaného systému je nyní v regionu zapojeno 21 knihoven. Ve středisku Náchod je 15 knihoven zapojeno v regionálním systému e-Verbis, 3 knihovny ve středisku Nové Město nad Metují jsou nově připojeny v regionálním systému Tritius a ve stejném

systemu jsou připojeny 3 knihovny ve středisku Jaroměř. Servisní zásahy, které se týkaly především základního nastavení funkčnosti systému a vychytávání chyb, byly v ceně licencí.

4.7 Stav zapojení oblastí do portálu Knihovny.cz k 31. 12. 2020

Do portálu Knihovny.cz se ve druhé polovině roku 2020 připojila Městská knihovna Jaroměř. Městská knihovna Náchod v přípravách nepokročila z důvodu nedostatečné optimalizace pro knihovnický systém Verbis. Připojení zvažují knihovny v Teplicích nad Metují, Hronově a v Červeném Kostelci.

5. Souhrnné zhodnocení regionálních služeb za rok 2020

Střediskový systém péče o neprofesionální knihovny má v regionu Náchod dlouholetou tradici. Tento systém se ukazuje být výhodným díky geografické blízkosti malých knihoven ke střediskům, dlouhodobému budování vztahů a vazeb s knihovníky i zřizovateli a v neposlední řadě i díky možnosti zaměření většího úsilí metodika na menší počet knihoven.

Díky dotaci na výkon regionální funkce je možné všestranně rozvíjet knihovnickou činnost a regionální služby se tak stávají jasným přínosem v podpoře veřejných knihoven.

Významným prvkem regionálních funkcí jsou cíleně budované výměnné fondy pro využití v obecních knihovnách. Finanční podpora zřizovatelů neprofesionálních knihoven pak umožňuje budovat širší a pestřejší výměnný fond, který ve svém důsledku znamená možnost nabídnout čtenářům neprofesionálních knihoven větší a širší nabídku titulů.

Srovnávat rok 2019 a rok 2020 je velmi obtížné, protože rok 2020 byl specifický v tom, že všechny možné srovnatelné parametry byly ovlivněny koronavirovou situací. Snad ten příští rok už bude opět směřovat k normálu.

Zprávu sestavila: Adéla Vlachová, Městská knihovna Náchod

Pověřená knihovna pro okres Rychnov n. Kn. – oblast Kostelec n. Or.:

Městská knihovna Kostelec nad Orlicí

1. Síť obsluhovaných knihoven

Síť knihoven: 3 profesionální + 18 neprofesionálních + 4 pobočky profesionální knihovny + 1 pobočka neprofesionální knihovny.

2. Hodnocení finančního zajištění regionálních funkcí včetně finanční podpory od zřizovatelů

Nákup do vlastních fondů neprofesionálních knihoven v roce 2020 činil 604 k. j. celkem za 146 842 Kč. Částka je za knihy a předplatné periodik. Vzhledem k instalaci nového operačního systému do počítačů pro RGF jsme museli koupit nové skenery, jejichž cena 4 720 Kč je naší spoluúčastí na krajské dotaci pro rok 2020.

S knihovnou Týniště n. Orł. se nepodařilo opětovně uzavřít smlouvu o přenesení regionálních funkcí na rok 2021; po dohodě s MÚ Týniště n. Orł. – zřizovatelem knihovny – bude uzavřena nájemní smlouva na prostory, kde budou uskladněny knihy pro výměnné soubory, přestěhované z budovy knihovny, aby se usnadnil výběr a distribuce souborů pro okolní knihovny. Protože situace byla vyhrocená už na podzim 2020, částka za nájem prostorů je součástí rozpočtu na dotaci 2021.

3. Hodnocení personálního zajištění regionálních funkcí

Úvazek: 1 metodik + 0,1 vedoucí.

4. Výsledky činnosti dle standardů a priorit daných krajskou knihovnou

4.1 Poradenská a konzultační činnost

4.1.1 Zhodnocení zájmu o metodickou pomoc v době uzavření

V roce 2020 byla metodická pomoc výrazně ovlivněna situací s covid-19: s tím spojené uzavírání knihoven – úplné uzavření, výdejní okénka, zajištění dezinfekčních prostředků, možnost donáškové služby knih apod. Ve spojitosti se situací s covid-19 byly zrušeny metodické návštěvy. Zvýšil se proto počet telefonických a e-mailových konzultací. Z RGF nebyly pořízeny žádné dezinfekční prostředky. Vše bylo hrazeno z rozpočtu knihovny.

4.1.2 Realizace kampaně Regionální osobnosti a literatura (příklady aktivit)

Byla naplánována beseda s dcerou Františka Doležala Jarmilou Štroglou Doležalovou, ale musela být zrušena z důvodu uzavření knihoven. Zakoupili jsme alespoň do fondu knihovny její knihu „František Doležal – Poesie a život“.

4.1.3 Budování webů Pro knihovny, pomoc při správě webů obsluhovaných knihoven

Stále narážíme na neochotu zřídit samostatné webové stránky knihovny. V některých obcích došlo alespoň k domluvě, že bude knihovna součástí webových stránek obce. Obdrželi od nás metodický pokyn, jaké základní údaje by měly být zveřejněny na stránkách. Na kontrolu a hlavně na metodickou pomoc při implementaci stránek knihovny na stránky obce se zaměříme v roce 2021.

Podle zprávy od programátora a grafika by měly být nové stránky pověřené knihovny hotové do konce prvního čtvrtletí 2021. Stránky nebudou pouze aktualizovány, ale vytvářejí se úplně nové. Součástí www stránek v oddíle Pro knihovny bude přehled knihoven a jejich online katalogy KOHA.

4.2 Hodnocení knihovnických činností

4.2.1 Oceňování knihovníků a účast v soutěžích

Nikdo s knihovníků se v roce 2020 nezúčastnil.

4.2.2 Průzkumy spokojenosti uživatelů

V žádné knihovně neproběhl průzkum spokojenosti uživatelů. V plánu byl v Týništi, Doudlebách a v Častolovicích. Jelikož knihovny byly a stále jsou zavřené a čtenáři do nich nechodí, od průzkumů upustily.

4.2.3 Aktualizace centrálního adresáře

V roce 2020 došlo k několika změnám jak personálním, tak přesunutí knihovny do jiných prostor. Tyto údaje nyní aktualizujeme v našem interním adresáři a do konce ledna 2021 budou aktualizovány a zkontrolovány údaje v centrálním adresáři.

4.3 Vzdělávání knihovníků, semináře a porady (včetně soupisu akcí)

Neproběhly žádné semináře ani porady, vše pouze telefonicky nebo online.

4.4 Výměnné fondy

4.4.1 Nákup, revize, aktualizace výměnných fondů

Stav výměnného fondu k 31. 12. 2020 – 19 270 svazků, z toho:

Kostelec nad Orlicí – 11 642 svazků

Týniště nad Orlicí – 7 628 svazků

Roční přírůstek VF celkem: 635 svazků, z toho:

Kostelec nad Orlicí – 314 svazků

Týniště nad Orlicí – 321 svazků

Roční úbytek VF celkem: 1 093 svazků, z toho:

Kostelec nad Orlicí – 568 svazků

Týniště nad Orlicí – 525 svazků

Aktualizace fondů byla provedena v 6 knihovnách, z toho v 5 byla provedena revize.

Aktualizace: Lípa nad Orlicí – vyřazeno a odepsáno 113 svazků, Svídnice – vyřazeno a odepsáno 33 svazků, Tutleky – vyřazeno a odepsáno 27 svazků.

Revize: Čestice – zrevidováno 1 163 svazků, Svídnice – zrevidováno 416 svazků, Tutleky – zrevidováno 1 229 svazků, Vrbice – zrevidováno 176 svazků, Kostelec n. Or. – 26 859 svazků (fond MK), Kostelec n. Or. – 11 734 svazků (fond VS).

4.4.2 Cirkulace výměnných fondů

		soubory	svazky
Výměnné fondy v obsluhovaných knihovnách celkem		124	7 629
z toho	první půjčení dokumentů	42	2 652
	prolongace	82	4 977

V roce 2020 bylo obslouženo 20 knihoven.

Expedováno bylo celkem 42 výměnných souborů a v nich 2 652 svazků.

Z toho:

Kostelec nad Orlicí – 10 obslužených knihoven, 16 výměnných souborů, 1 024 svazků.

Týniště nad Orlicí – 10 obslužených knihoven, 26 výměnných souborů, 1 628 svazků.

Prolongováno bylo celkem 4 977 svazků.

4.5 Nákup, zpracování a distribuce knihovního fondu z prostředků provozovatele

Nákup KF fondu si obsluhované knihovny zajišťují samy. Tyto knihy byly následně zpracovány v pověřené knihovně – zapsání do přírůstkového seznamu, katalogizace, označení a obalení. Borohrádek a Čermná nad Orlicí si fond zpracovávají samy. Celkem tyto knihovny nakoupily 604 svazků za 128 334 Kč.

Obsluhované knihovny – zpracované (295 svazků, 63 008 Kč):

Albrechtice nad Orlicí – 19 svazků (4 167 Kč)

Lípa nad Orlicí – 49 svazků (8 029 Kč)

Nová Ves u Albrechtic – 13 svazků (4 290 Kč)

Svídnice – 19 svazků (360 Kč), z toho 17 darů

Tutleky – 43 svazků (13 056 Kč)

Záměš – 86 svazků (14 912 Kč)

Voděřady - 66 svazků (18.194 Kč)

Obsluhované knihovny – zpracovávají si fond samy (309 svazků, 65 326 Kč):

Borohrádek – 209 svazků (43 525 Kč)

Čermná nad Orlicí – 100 svazků (21 801 Kč)

4.6 Servis automatizovaného knihovního systému využívaného pro výkon regionálních funkcí

Na obecní úřady byla odeslána nabídka zavedení AKS do jejich knihoven (výpůjční modul a online katalog). Ukázka AKS pro knihovníky proběhla při revizích, které se v knihovnách prováděly přes AKS KOHA, a do pověřené knihovny se osobně přijely podívat a seznámit se s AKS pí starostka a knihovnice z Borovnice.

4.7 Stav zapojení oblasti do portálu Knihovny.cz k 31. 12. 2020

V našem regionu není zatím žádná z knihoven zapojena do portálu Knihovny.cz. Dle informace IT KOHA není toto připojení možné dostatečně zabezpečit.

5. Souhrnné zhodnocení regionálních služeb za rok 2020

Rok 2020 byl vážně ovlivněn situací s covid-19, kdy docházelo k postupnému omezování poskytovaných služeb, až po úplné uzavírání knihoven. Většina knihovníků v našem regionu je

Výroční zpráva 2020

již ve věku, kdy spadají do rizikové skupiny. Proto byly metodické návštěvy raději zrušeny a byli jsme více v telefonickém nebo e-mailovém spojení. Tím se naopak zvýšil počet konzultací přes telefon nebo e-mail ve srovnání s rokem 2019 téměř dvojnásobně. Vzhledem k vyššímu věku většiny knihovníků, jejich technickému vybavení a schopnosti používat online metody v komunikaci jsme nebyli schopni využít metody online setkání (Skype, Microsoft Teams, Google Meet).

Uzavření knihoven jsme využili k revizím, které proběhly v 5 knihovnách, z toho největší přímo v pověřené knihovně v Kostelci, kde se revidoval jak fond Městské knihovny, tak i fond VS. Situace nepříjemně ovlivnila pořádání různých besed, kdy docházelo k jejich přesouvání a ve větší části k jejich úplnému zrušení. Omezení provozu knihoven a jejich uzavření také ovlivnilo počet expedovaných výměnných souborů, kterých bylo oproti roku 2019 o něco méně.

S omezeným půjčováním a s výdejními okénky si knihovny poradily dobře. Při úplném zavření knihoven, kdy je dovoleno pouze bezkontaktní půjčování a vracení knih, byly některé naše knihovnice kreativní. Pro své čtenáře vybraly knihy, uložily do igelitových tašek a následně je buď osobně rozvážely po vesnici a dávaly je lidem ke vchodu, nebo se domluvily s čtenáři a ti si je vyzvedávali u knihovny. Vše probíhalo bezkontaktně. Inspirovaly se reportážemi v televizi a také z videa, které jsme obdrželi z e-konference SKIP, jak to dělají kolegové v zahraničí, a následně je knihovnicím přeposlali.

Epidemiologická situace se také projevila při nákupu nových knih do knihoven. Obce musely vynaložit peníze na zajištění hygienických nařízení a tím mnohdy docházelo ke snížení finanční částky na nákup nových knih.

V našem regionu nejsou knihovny vybaveny natolik, aby mohly poskytovat online služby místo klasických služeb, jak tomu je v některých regionech a knihovnách, kdy online služby stouply mnohdy několikanásobně oproti létům minulým. Sice čísla ve statistice ukážou, že došlo ke snížení nákupu nových knih, že došlo ke snížení výpůjček, že se nekonalý téměř žádné kulturní a vzdělávací akce, ale pokles nebude tak rapidní. I v té nelehké době si v knihovnách dokázali poradit, jak dostat knihu ke čtenáři.

Během roku 2020 došlo k několika změnám v knihovnách. Do nových prostor se přestěhovali v Rašovicích: zůstali v téže budově, jen se přesunuli do jiné, větší místnosti. Ve Žďáru nad Orlicí se knihovna přestěhovala z malé nevyhovující místnosti v budově školy do nových prostor na obecním úřadu. V obou těchto knihovnách byl také pořízen nový nábytek, regály a stoly.

V Čermné nad Orlicí zůstala knihovna ve stejných prostorech v budově obecního úřadu, ale budova prošla celkovou rekonstrukcí a v knihovně je nové úplně všechno: nové podlahy, elektrické rozvody, kompletní nábytek. Rekonstrukce knihovny přišla na 131 370 Kč.

K výměně knihovnic, respektive i knihovníka, došlo v Týništi nad Orlicí, Častolovicích, v Bolehošti, v Borovnici, ve Štěpánovsku a v Petrovicích.

V Albrechticích nad Orlicí investovali do nového technického vybavení knihovny 24 600 Kč. Zakoupili nový počítač a skener.

Borohrádek – servis AKS Tritius 12 079 Kč.

Jak je uvedeno již výše, na rok 2021 se nepodařilo opětovně uzavřít smlouvu o přenesení regionálních funkcí s knihovnou Týniště nad Orlicí. Knihy z VS umístěné v tamní knihovně se přestěhují do samostatných prostor, které budou pronajaty od města Týniště nad Orlicí, aby byl VS fond zachován v této oblasti pro lepší obslužnost malých knihoven v okolí Týniště. Městská knihovna Týniště nad Orlicí již nebude plnit funkci střediskové knihovny, ale zůstává v síti obsluhovaných profesionálních knihoven našeho regionu.

Zprávu sestavil: Pavel Hošek, Městská knihovna Kostelec nad Orlicí

Pověřená knihovna pro okres Rychnov n. Kn. – oblast Rychnov n. Kn., Dobruška: **Městská knihovna Rychnov nad Kněžnou**

1. Síť obsluhovaných knihoven

Změny v síti obsluhovaných knihoven:

oblast Rychnov nad Kněžnou, Dobruška tvoří 48 základních knihoven, 2 pobočky a 4 profesionální knihovny okresu (Dobruška, Opočno, Vamberk, Rokytnice v Orl. horách). Změny nejsou.

2. Hodnocení finančního zajištění regionálních funkcí včetně finanční podpory od zřizovatelů

Finanční zajištění regionálních funkcí v roce 2020 představovaly tyto položky:

Spotřeba materiálu – tato položka zahrnuje nákup nových knih do výměnných fondů. Celkem bylo zakoupeno 2 208 ks nových knih (1 624 z krajské dotace a 584 od obcí). Z krajské dotace částka činila 324 839 Kč. Dále položka zahrnuje nákup papírenského zboží (fólie na obalení knih, etikety, kancelářské potřeby apod.) a nákup 2 ks jednostranných schůdků pro sklad střediska.

Ostatní služby:

Poštovné – rozesílání statistických výkazů, dotačních smluv a žádostí a další výdaje spojené s výkonem RF.

Doprava – položka zahrnuje finanční prostředky na nákup pohonných hmot pro dopravu v rámci RF (nákupy knih do VF, revize, metodické návštěvy, rozvoz souborů).

Servis AKS a nákup licence na el. zdroje – zahrnuje servisní práce Megacom a aktualizace.

Nákup knihovnických služeb – položka zahrnuje finanční prostředky k zajištění vybraných regionálních funkcí formou objednávky knihovnických služeb u 2 profesionálních knihoven se střediskovou funkcí (Opočno a Vamberk) okresu Rychnov n. Kn. Není zde zahrnuta Městská knihovna v Dobrušce, kde vybrané regionální funkce přímo zajišťuje pracovníce na 1 úvazek, jejíž finanční prostředky jsou hrazeny ze mzdových nákladů.

Mzdové náklady + zákonné sociální pojištění:

Tato položka zahrnuje plat zaměstnanců zajišťujících výkon regionálních funkcí pro obvod Rychnov n. Kn., Dobruška. 1 úvazek – metodička neprofesionálních knihoven oblasti RK, 0,625 úvazek – pracovnice pro správu výměnných souborů, katalogizace, 0,375 úvazek – pracovník zajišťující pomocné knihovnické práce.

Sociální náklady (zákoné a jiné s. n.) – položka zahrnuje stravné zaměstnanců zajišťujících výkon regionálních funkcí.

V roce 2020 byly uzavřeny se 31 zřizovateli obecních knihoven veřejnoprávní smlouvy o poskytnutí dotace na nákup knih (dokumentů) do výměnných fondů v rámci regionálních knihovnických služeb. Celková částka činila 128 391 Kč. Zakoupeno bylo celkem 584 knih.

3. Hodnocení personálního zajištění regionálních funkcí

V Městské knihovně Rychnov nad Kněžnou jsou zřízeny: 1 úvazek – metodička neprofesionálních knihoven oblasti RK, 0,625 úvazek – pracovnice pro správu výměnných souborů, katalogizace, 0,375 úvazek – pracovnice zajišťující pomocné knihovnické práce. Po dohodě mezi pověřenou knihovnou v Rychnově n. Kn. a Městskou knihovnou v Dobrušce (jednání se starostou) jedna pracovnice zajišťuje výkon regionálních funkcí na detašovaném pracovišti v Dobrušce a dle potřeby dojíždí i do Městské knihovny v Rychnově nad Kněžnou. Dohoda mezi oběma knihovnami je formou objednávky, jejímž podkladem je pracovní smlouva, platový výměr a náplň práce.

Ve střediskových knihovnách Opočno a Vamberk funguje systém objednávek regionálních služeb. Městská knihovna Rychnov n. Kn. objednává u obou střediskových knihoven konkrétní vybrané regionální služby uvedené v objednávce. Městský úřad jako provozovatel městské knihovny vystaví faktury na základě čtvrtletních podkladů pro fakturaci o provedených službách, kterou zpracoval vedoucí městské knihovny.

4. Výsledky činnosti dle standardů a priorit daných krajskou knihovnou

4.1 Poradenská a konzultační činnost

4.1.1 Zhodnocení zájmu o metodickou pomoc v době uzavření

Všechny knihovny se pravidelně informovaly o možnostech půjčování knih dle aktuálních nařízení vlády v době koronavirové pandemie. Toto se promítlo do metodické pomoci knihovnám. Přesto v roce 2020 proběhlo 21 metodických návštěv (o polovinu méně než v roce 2019) a poskytnuto bylo 179 konzultací (o 28 méně oproti roku 2019).

4.1.2 Realizace kampaně Regionální osobnosti a literatura (příklady aktivit)

Prozatím bylo odloženo.

4.1.3 Budování webů Pro knihovny, pomoc při správě webů obsluhovaných knihoven

V roce 2020 beze změn. Proběhla pravidelná kontrola stávajících webů a zřizovatelé knihoven byli upozorněni na nedostatky. Další knihovny mají prezentace svých knihoven umístěny na stránkách obcí a zatím z technických důvodů o jiné prezentaci neuvažují.

4.2 Hodnocení knihovnických činností

4.2.1 Oceňování knihovníků a účast v soutěžích

Akce se nekonaly.

4.2.2 Průzkumy spokojenosti uživatelů

Vzhledem ke koronavirové pandemii neproběhly.

4.2.3 Aktualizace centrálního adresáře

Adresář je dle plánu pravidelně aktualizován.

4.3 Vzdělávání knihovníků, semináře a porady (včetně soupisu akcí)

V roce 2020 byly zrušeny i pravidelné porady a setkání profesionálních a neprofesionálních knihoven, které se měly uskutečnit v dubnu a říjnu.

4.4 Výměnné fondy

4.4.1 Nákup, revize, aktualizace výměnných fondů

Aktualizace fondů profesionálních knihoven je průběžná. V roce 2020 bylo zakoupeno 2 208 nových knih a odepsáno celkem 3 181 knih.

4.4.2 Cirkulace výměnných fondů

		soubory	svazky
Výměnné fondy v obsluhovaných knihovnách celkem		241	14.515
z toho	první půjčení dokumentů	106	6.383
	prolongace	135	8.132

Zajištění kvalitních, aktuálních a odborně zpracovaných knihovních fondů, které jsou pak dále efektivně využity v obsluhovaných knihovnách oblasti, je jednou z hlavních regionálních funkcí. Nově zakoupené tituly (z prostředků krajské dotace RF a z prostředků obcí na základě dotačních smluv) jsou profesionálními knihovny v Dobrušce, Opočně a Vamberku odvezeny do pověřené knihovny v Rychnově n. Kn., která tituly centrálně zkatalogizuje a odveze zpět příslušným profesionálním knihovnám (Dobruška, Opočno). Vamberecká knihovna si knihy dováží a odváží sama. Tyto knihovny mají tituly odborně zpracovány, převedeny do svých databází (Tritius, Koha, Verbis) a jsou tak připraveny k následnému využití – tvorbě a distribuci výměnných souborů pro obecní knihovny. Výpůjčky výměnných souborů jsou realizovány prostřednictvím knihovního systému Tritius, modul Výměnné soubory (Dobruška, Opočno, Vamberk, Rychnov n. Kn.). Modul Výměnné soubory umožňuje rychlejší práci při tvorbě výměnných souborů pro obecní knihovny.

V roce 2020 bylo obslouženo celkem 45 knihoven. Bylo vyexpedováno 241 výměnných

souborů se 14 515 svazky. Z celkového počtu svazků ve výměnných souborech představuje 6 383 svazků prvovýpůjčky (106 souborů) a 8 132 svazků tvoří prolongace.

4.5 Nákup, zpracování a distribuce knihovního fondu z prostředků provozovatele

Nebylo realizováno.

4.6 Servis automatizovaného knihovního systému využívaného pro výkon regionálních funkcí

Probíhá pravidelná údržba a servis dle možností.

4.7 Stav zapojení oblasti do portálu Knihovny.cz k 31. 12. 2020

Beze změn.

5. Souhrnné zhodnocení regionálních služeb za rok 2020

Regionální funkce představují pro neprofesionální knihovnu jistotu v přísunu nových knih a dostupnosti povinné četby. Knihovny mají zajištěnou potřebnou oporu a poradenskou činnost. Střediskový systém je pro ně zárukou, že si pro výměnný soubor pojedou do svého střediska, které je pro ně dostupné, a přátelsky si vymění informace. Vzhledem k celostátní situaci v roce 2020 a opakovanému nouzovému stavu nebylo možné plnit standardy RF dle plánu. Pověřená knihovna v Rychnově n. Kn. se navíc v tomto roce stěhovala do nové budovy, takže byla na začátku roku uzavřena nejen kvůli stěhování, ale i nouzovému stavu, a to od 1. 2. do 3. 5. 2020.

Zprávu sestavila: Naděžda Kaločová, Městská knihovna Rychnov nad Kněžnou

Pověřená knihovna pro okres Trutnov:

Městská knihovna s regionálními funkcemi v Trutnově

1. Síť obsluhovaných knihoven

- 1 knihovna pověřená výkonem RF (MěK Trutnov)
- 8 knihoven s profes. knihovníkem (Dvůr Králové nad Labem, Hostinné, Rtyň v Podkrkonoší, Svoboda nad Úpou, Špindlerův Mlýn, Úpice, Vrchlabí a Žacléř)
- 41 knihoven s neprofesionálním pracovníkem

Změny v síti obsluhovaných knihoven: K 1. 1. 2020 byla pro nezáměr ze strany uživatelů zrušena pobočka ObK Nemojov.

2. Hodnocení finančního zajištění regionálních funkcí včetně finanční podpory od zřizovatelů

Na rok 2020 poskytl Královéhradecký kraj na zajištění regionálních funkcí naší knihovně finanční částku 1 675 000 Kč. Celá částka byla vyčerpána.

Pověřená knihovna pokračovala v získávání finančních prostředků na nákup knihovních fondů formou dotací a darů od zřizovatelů obsluhovaných knihoven. V listopadu byly všem

Výroční zpráva 2020

zřizovatelům zaslány smlouvy na rok 2021 a zároveň vyúčtování za rok 2020. Do výměnných souborů přispělo 38 obcí částkou 139 600 Kč.

	Rok 2019	Rok 2020
Spotřeba materiálu	479 271 Kč	637 100 Kč
z toho nákup KF	419 881 Kč	545 141 Kč
spotřeba energie	39 248 Kč	30 585 Kč
cestovné	13 703 Kč	2 707 Kč
ostatní služby	67 677 Kč	71 530 Kč

Z důvodu uzavření knihoven nebyl vyčerpán předpokládaný rozpočet v položce cestovné i spotřebě energií. Nevyčerpané finanční prostředky byly použity na nákup knihovního fondu. Ochranné prostředky související s pandemií covidu nebyly z tohoto rozpočtu čerpány.

3. Hodnocení personálního zajištění regionálních funkcí

Personální zajištění zůstává bez změn:

úvazek 1,00 – metodička

úvazek 0,05 – ředitelka

úvazek 0,40 – pracovnice akvizice

úvazek 0,1 – pracovnice ochrany a údržby knihovního fondu

úvazek 0,1 – pracovnice oddělení pro dospělé čtenáře

úvazek 0,05 – účetní

4. Výsledky činnosti dle standardů a priorit daných krajskou knihovnou

4.1 Poradenská a konzultační činnost

Počet metodických návštěv: 6

Knihovníci z neprofesionálních knihoven vyžadovali pomoc při katalogizaci nových knih. Dotazy se týkaly provozu knihoven v době mimořádných opatření, praktické pomoci při řešení nejrůznějších problémů vyskytujících se v jejich knihovnách, úpravy webových stránek apod. Na webu pověřené knihovny je vystaveno doporučení Ústřední knihovnické rady ČR pro provoz knihoven <https://www.mktrutnov.cz/verejne-knihovny/informace-pro-knihovny/>.

4.1.1 Zhodnocení zájmu o metodickou pomoc v době uzavření

Počet poskytnutých konzultací 196, byly uskutečněny e-mailem nebo telefonicky.

4.1.2 Realizace kampaně Regionální osobnosti a literatura (příklady aktivit)

K vyhlášené kampani Regionální osobnosti připravily pracovnice dětského oddělení besedy:

- Putování po Krkonoších s Marií Kubátovou (beseda pro 1. stupeň ZŠ)
- Kouzelný pohádkový svět Luboše Zeleného (beseda pro 1. a 2. stupeň ZŠ)
- Život a dílo bratří Čapků (beseda pro 2. stupeň ZŠ a SŠ)

Předpokládáme, že jejich realizace bude možná během roku 2021.

4.1.3 Budování webů Pro knihovny, pomoc při správě webů obsluhovaných knihoven

Oddíl Pro knihovny na webu pověřené knihovny je pravidelně aktualizován.

Praktická pomoc při aktualizaci webů je poskytována těmto vesnickým knihovnám: Bernartice, Bílé Poličany, Dolní Brusnice, Dolní Lánov, Doubravice, Chvaleč, Jívka, Lanžov a Vilantice.

4.2 Hodnocení knihovnických činností

4.2.1 Oceňování knihovníků a účast v soutěžích

Vzhledem k nepříznivé epidemiologické situaci se nekonalo oceňování knihovníků.

4.2.2 Průzkumy spokojenosti uživatelů

V žádné knihovně našeho okresu neproběhl průzkum spokojenosti uživatelů.

4.2.3 Aktualizace centrálního adresáře

Centrální adresář aktualizuje metodička pověřené knihovně a neprofesionálním knihovnám vždy v březnu daného roku. Profesionální knihovny si aktualizují údaje za svoji knihovnu.

4.3 Vzdělávání knihovníků, semináře a porady (včetně soupisu akcí)

Vzhledem k epidemiologické situaci se neuskutečnilo vzdělávání knihovníků. Porada proběhla formou elektronických zpráv od všech vedoucích městských knihoven, kdy jsme se dotazovali na současnou situaci v každé knihovně, proto ji vykazujeme. Informace z ostatních knihoven byly průběžně získávány.

4.4 Výměnné fondy

4.4.1 Nákup, revize, aktualizace výměnných fondů

Na nákup knih do výměnných souborů bylo použito 545 141 Kč z dotace od kraje a 139 600 Kč od obcí. Nakoupeno bylo 3 076 k. j. Během roku byla provedena aktualizace fondu, při které bylo vyřazeno 1 221 k. j.

Revize proběhla ve 3 neprofesionálních knihovnách: Bílé Poličany, Dolní Brusnice a Suchovršice. Pomoc při revizi byla poskytnuta na žádost knihovnice z MěK ve Špindlerově Mlýně. Celkem bylo zrevidováno 15 292 k. j. Zároveň byla provedena aktualizace fondů.

4.4.2 Cirkulace výměnných fondů

		soubory	svazky
Výměnné fondy v obsluhovaných knihovnách celkem		639	41 564
z toho	první půjčení dokumentů	169	10 989
	prolongace	470	30 575

4.5 Nákup, zpracování a distribuce knihovního fondu z prostředků provozovatele

Pro 20 knihoven, které používají knihovnický systém Tritius a nakupují si knihy do svého fondu, bylo v pověřené knihovně zpracováno 770 záznamů.

4.6 Servis automatizovaného knihovního systému využívaného pro výkon regionálních funkcí

Servis knihovního systému Clavius je poskytován pouze 3 knihovnám – MěK Hostinné, Vrchlabí a Špindlerův Mlýn. Ostatní knihovny regionu používají pro svoji práci knihovní systém Tritius.

4.7 Stav zapojení oblasti do portálu Knihovny.cz k 31. 12. 2020

Zapojena MěK Trutnov.

5. Souhrnné zhodnocení regionálních služeb za rok 2020

Regionální služby jsou dlouhodobě přínosem pro veřejné knihovny. Bez finanční dotace Krajského úřadu v Hradci Králové a příspěvků od obcí by nebylo možné poskytnout malým knihovnám služby v takovém rozsahu, ve kterém jsou poskytovány. Velkou pomocí jsou především pro malé knihovny, které tak díky těmto finančním prostředkům mohou nabízet svým čtenářům množství nových knih, audioknih či stolních her z výměnných souborů.

Vzhledem k nepříznivé epidemiologické situaci byly knihovny během roku opakovaně uzavírány a to se projevilo na nižším počtu odvezených výměnných souborů, porad, vzdělávacích akcí, konzultací i metodických návštěv.

Pro nový rok zvažujeme komunikaci přes internet, kde je její největší výhodou rychlost, např. Skype, Messenger, WhatsApp Messenger apod. Mezi plusy patří finanční nenáročnost a dostupnost, ale ty se samozřejmě přímo odvíjejí od možností připojení k internetu. Jedná se o přímou interakci s knihovníkem.

Zprávu sestavila: Blanka Maňhalová, Městská knihovna Trutnov

Veřejné knihovny Královéhradeckého kraje

Statistické výkazy výkonů a financování regionálních funkcí za rok 2020

0	Statistický výkaz výkonu regionálních funkcí	2020
1	Kraj	Královéhradecký
2	Název knihovny (v krajském sumáři počet PK)	sumář krajský
3	Počet pracovníků zajišťujících regionální funkce	16,300
4	Počet obsluhovaných knihoven	386
5	Poradenská a konzultační činnost	
6	počet obslužených knihoven	358
7	počet poskytnutých konzultací	2 005
8	počet metodických návštěv	545
9	Statistika knihovnických činností Kult (MK) 12 - 01	
10	počet obslužených knihoven	368
11	počet zpracovaných statistických výkazů	383
12	Vzdělávání knihovníků, semináře	
13	počet obslužených knihoven	85
14	počet všech vzdělávacích akcí	43
15	z toho (z ř. 14): počet akcí v rámci RF	12
16	z toho (z ř. 15): počet akcí na podporu vzd., kult. a komunitních aktivit	1
17	počet všech účastníků	517
18	z toho (z ř. 17): počet účastníků akcí v rámci RF	273
19	z toho (z ř.18): počet účastníků akcí na podporu vzd., kult. a komunitních aktivit	16
20	počet všech vyučovacích hodin	130
21	z toho (z ř. 20): počet vyučovacích hodin v rámci RF	44
22	z toho (z ř. 21): počet vyučovacích hodin na podporu vzd., kult. a komunitních aktivit	4
23	Porady	
24	počet obslužených knihoven	47
25	počet akcí	18
26	počet účastníků	185
27	Praktická podpora vzd., kult. komunitních aktivit	
28	Počet obslužených knihoven	110
29	Počet akcí, zásahů	18
30	Pomoc při revizi a aktualizaci KF	
31	počet obslužených knihoven	72
32	z toho počet revidovaných knihoven	55
33	počet revidovaných knihovnických jednotek	97 635
34	Nákup KF z prostředků provozovatelů (obcí) do vlastních KF	
35	počet obslužených knihoven	0
36	počet nakoupených knihovnických jednotek	0
37	Zpracování KF z prostředků provozovatelů (obcí) vlastních KF	
38	počet obslužených knihoven	48
39	počet zpracovaných knihovnických jednotek	1 868
40	Výměnný fond (v knihovnických jednotkách)	
41	stav výměnného fondu k 31. 12. 2020	339 026
42	roční přírůstek VF	16 088
43	roční úbytek VF	20 581
44	z ř. 42 zakoupeno z finančních prostředků kraje na regionální funkce	9 354
45	z ř. 42 zakoupeno z finančních prostředků obce	6 558
46	z ř. 42 z zakoupeno z finančních prostředků dalších zdrojů	176
47	Cirkulace VF	
48	počet obslužených knihoven	296
49	počet expedovaných souborů	1 006
50	počet svazků v souborech	62 533
51	Servis automatizovaného knihovnického systému	
52	počet knihoven, pro které pověřená knihovna zajišťuje podporu automatizovaného systému	152
53	počet akcí, zásahů	62
54	Doprava v rámci výkonu RF	
55	počet obslužených knihoven	217
56	počet ujetých km	8 266

Výroční zpráva 2020

57	Výkaz financování regionálních funkcí knihoven	
58	(pouze z finančních prostředků kraje)	Rok 2020
59	Kraj	
60	Název knihovny	
61	Spotřeba materiálu (číslo účtu 501)	2 364 992,35
62	z toho: nákup knihovního fondu	2 078 071,79
63	Spotřeba energie (číslo účtu 502)	176 805,64
64	Opravy a udržování (číslo účtu 511)	0,00
65	Cestovné (číslo účtu 512)	16 657,80
66	Ostatní služby (číslo účtu 518)	991 564,83
67	z toho: doprava	20 510,90
68	z toho: servis AKS	113 700,00
69	z toho: nákup licence na el. zdroje	116 185,00
70	z toho: nákup knihovnických služeb	630 194,84
71	Mzdové náklady (číslo účtu 521)	4 817 130,00
72	z toho: platy zaměstnanců	4 809 130,00
73	z toho: ostatní osobní náklady	8 000,00
74	Zákonné sociální pojištění (číslo účtu 524)	1 596 296,00
75	Sociální náklady (zákonné a jiné s.n.) (číslo účtu 527 a 528)	135 143,38
76	Jiné ostatní náklady (číslo účtu 549)	0,00
77	Ostatní provozní náklady (neuvedeny v ř. 61, 63–66, 71, 74–76)	0,00
78	Provozní náklady celkem (součet ř. 61, 63–66, 71, 74–77)	10 098 590,00
79	Investiční náklady	0,00
80	Náklady celkem (z krajské dotace) (součet ř. 78 a 79)	10 098 590,00
81		
82	Přídělená dotace (krajská)	10 098 590,00
83	Vráceno	0,00
84		
85		
86		
87		
88	Financování regionálních funkcí z jiných zdrojů (vlastní	
89	prostředky knihovny, obce, další zdroje, sponzorské dary)	Rok 2020
90	Náklady za rok	
91	Spotřeba materiálu (číslo účtu 501)	8 800,06
92	z toho: na nákup knihovního fondu*	4 699,11
93	Mzdové náklady (číslo účtu 521)	1 233 250,30
94	z toho: platy zaměstnanců	1 181 450,25
95	z toho: ostatní osobní náklady	51 800,00
96	Zákonné sociální a zdravotní pojištění (číslo účtu 524)	399 547,12
97	Ostatní provozní náklady (neuvedené v ř. 91, 93, 96)	258 076,21
98	Provozní náklady celkem (součet ř. 91, 93, 96, 97)	1 899 673,69
99	Investiční náklady	0,00
100	Náklady celkem (součet ř. 98 + 99)	1 899 673,69
101		
102	Finanční prostředky obcí na fond knihoven a jeho zpracování**	0,00
103	Na nákup (stálého) knihovního fondu pro knihovny (z prostř.obcí)	0,00
104	Na zpracování (stálého) knihovního fondu pro knihovny (z prostř.obcí)	0,00
105		
106	Další finanční podpora knihoven z krajského rozpočtu	
107	(mimo prostředky určené na RF)***	Rok 2020
108	Celkové částky, které knihovny získaly v roce 2019	0,00
109	Z krajských grantových programů určených nejen knihovnám	0,00
110	Z krajských grantových programů určených výhradně knihovnám	0,00
111		
112	Podíl obcí na nákupu výměnného fondu ****	
113	Počet obcí přispívajících na nákup výměnného fondu	236
114	Částka poskytnutá na výměnný fond (za přispívající obce celkem)	1 430 221,00

0	Statistický výkaz výkonu regionálních funkcí	2020		Formulář výkazu schválený NK Praha						
1	Kraj	Královéhradecký	Krajská knihovna	Sumář bez krajské	Hradec Králové	Jičín	Náchod	Kostelec nad Orlicí	Rychnov nad Kněžnou	Trutnov
2	Název knihovny (v krajském sumáři počet PK)	sumář krajský								
3	Počet pracovníků zajišťujících regionální funkce	16,300	3,350	12,950	2,90	2,60	2,65	1,10	2,00	1,70
4	Počet obsluhovaných knihoven	386	6	380	95	76	80	26	54	49
5	Poradenská a konzultační činnost									
6	počet obslužených knihoven	358	7	351	95	76	59	22	50	49
7	počet poskytnutých konzultací	2 005	13	1 992	564	594	79	380	179	196
8	počet metodických návštěv	545	14	531	231	84	178	11	21	6
9	Statistika knihovnických činností Kult (MK) 12 - 01									
10	počet obslužených knihoven	368	6	362	92	73	69	26	53	49
11	počet zpracovaných statistických výkazů	383	7	376	95	77	71	27	53	53
12	Vzdělávání knihovníků, semináře									
13	počet obslužených knihoven	85	49	36	15	21	0	0	0	0
14	počet všech vzdělávacích akcí	43	15	28	2	26	0	0	0	0
15	z toho (z ř. 14): počet akcí v rámci RF	12	5	7	2	5	0	0	0	0
16	z toho (z ř. 15): počet akcí na podporu vzd., kult. a komunitních aktivit	1	0	1	0	1	0	0	0	0
17	počet všech účastníků	517	275	242	18	224	0	0	0	0
18	z toho (z ř. 17): počet účastníků akcí v rámci RF	273	180	93	11	82	0	0	0	0
19	z toho (z ř. 18): počet účastníků akcí na podporu vzd., kult. a komunitních aktivit	16	0	16	0	16	0	0	0	0
20	počet všech vyučovacích hodin	130	70	60	8	52	0	0	0	0
21	z toho (z ř. 20): počet vyučovacích hodin v rámci RF	44	23	21	8	13	0	0	0	0
22	z toho (z ř. 21): počet vyučovacích hodin na podporu vzd., kult. a komunitních aktivit	4	0	4	0	4	0	0	0	0
23	Porady									
24	počet obslužených knihoven	47	11	36	8	10	10	0	0	8
25	počet akcí	18	9	9	5	2	1	0	0	1
26	počet účastníků	185	101	84	48	14	14	0	0	8
27	Praktická podpora vzd., kult. a komunitních aktivit									
28	Počet obslužených knihoven	110	0	110	95	14	1	0	0	0
29	Počet akcí, zásahů	18	0	18	1	16	1	0	0	0
30	Pomoc při revizích a aktualizacích KF									
31	počet obslužených knihoven	72	0	72	14	27	16	6	5	4
32	z toho počet revidovaných knihoven	55	0	55	13	16	16	5	1	4
33	počet revidovaných knihovnických jednotek	97 635	0	97 635	16 796	6 487	17 222	41 577	261	15 292
34	Nákup KF z prostředků provozovatelů (obcí) do vlastních KF									
35	počet obslužených knihoven	0	0	0	0	0	0	0	0	0
36	počet nakoupených knihovnických jednotek	0	0	0	0	0	0	0	0	0
37	Zpracování KF z prostředků provozovatelů (obcí) vlastních KF									
38	počet obslužených knihoven	48	0	48	0	22	0	6	0	20
39	počet zpracovaných knihovnických jednotek	1 868	0	1 868	0	869	0	229	0	770
40	Výměnný fond (v knihovnických jednotkách)									
41	stav výměnného fondu k 31. 12. 2020	339 026	0	339 026	88 840	41 880	83 664	19 270	50 139	55 233
42	roční přírůstek VF	16 088	0	16 088	3 379	2 755	4 035	635	2 208	3 076
43	roční úbytek VF	20 581	0	20 581	11 188	2 004	1 894	1 093	3 181	1 221
44	z ř. 42 zakoupeno z finančních prostředků kraje na regionální funkce	9 354	0	9 354	1 391	960	2 295	635	1 624	2 449
45	z ř. 42 zakoupeno z finančních prostředků obce	6 558	0	6 558	1 988	1 795	1 564	0	584	627
46	z ř. 42 z zakoupeno z finančních prostředků dalších zdrojů	176	0	176	0	0	176	0	0	0
47	Cirkulace VF									
48	počet obslužených knihoven	296	0	296	82	65	56	20	45	28
49	počet expedovaných souborů	1 006	0	1 006	340	231	118	42	106	169
50	počet svazků v souborech	62 533	0	62 533	20 418	14 543	7 548	2 652	6 383	10 989

Výroční zpráva 2020

88	Financování regionálních funkcí z jiných zdrojů (vlastní prostředky knihovny, obce, další zdroje, sponzorské dary)	Královéhradecký	Krajská knihovna	Sumář bez krajské	Hradec Králové	Jičín	Náchod	Kostelec nad Orlicí	Rychnov nad Kněžnou	Trutnov
		sumář krajský								
89	Náklady za rok									
91	Spotřeba materiálu (číslo účtu 501)	8 800,06	0,00	8 800,06	4 100,95	0,00	0,00	0,00	0,00	4 699,11
92	z toho: na nákup knihovního fondu*	4 699,11	0,00	4 699,11	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	4 699,11
93	Mzdové náklady (číslo účtu 521)	1 233 250,30	1 233 250,30	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
94	z toho : platy zaměstnanců	1 181 450,25	1 181 450,25	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
95	z toho: ostatní osobní náklady	51 800,00	51 800,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
96	Zákonné sociální a zdravotní pojištění (číslo účtu 524)	399 547,12	399 547,12	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
97	Ostatní provozní náklady (neuvedené v ř. 91, 93, 96)	258 076,21	248 165,40	9 910,81	0,00	0,00	0,00	9 910,81	0,00	0,00
98	Provozní náklady celkem (součet ř. 91, 93,96,97)	1 899 673,69	1 880 962,82	18 710,87	4 100,95	0,00	0,00	9 910,81	0,00	4 699,11
99	Investiční náklady	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
100	Náklady celkem (součet ř. 98 + 99)	1 899 673,69	1 880 962,82	18 710,87	4 100,95	0,00	0,00	9 910,81	0,00	4 699,11
101										
102	Finanční prostředky obcí na fond knihoven a jeho zpracování**	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
103	Na nákup (stálého) knihovního fondu pro knihovny (z prostř.obcí)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
104	Na zpracování (stálého) knihovního fondu pro knihovny (z prostř.obcí)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
105										
106	Další finanční podpora knihoven z krajského rozpočtu									
107	(mimo prostředky určené na RF)***									
108	Celkové částky, které knihovny získaly v roce 2019	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
109	Z krajských grantových programů určených nejen knihovnám	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
110	Z krajských grantových programů určených výhradně knihovnám	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
111										
112	Podíl obcí na nákupu výměnného fondu ****									
113	Počet obcí přispívajících na nákup výměnného fondu	236	0	236	64	55	48	0	31	38
114	Částka poskytnutá na výměnný fond (za přispívající obce celkem)	1 430 221,00	0,00	1 430 221,00	433 000,00	369 440,00	359 790,00	0,00	128 391,00	139 600,00

* Nevykazují se zde finance od obcí na nákup VF, ty se uvádí v řádce 114

**Řádek 103 a 104 vyplňují jen ty PK a KK, v jejichž obvodě obce

přispívají na nákup KF pro své knihovny (viz činnost v ř. 34 a ř. 37)

***Řádky 109 a 110 vyplňují ty knihovny, které získaly v rámci krajských

grantových programů dotace na rozvoj a činnost mimo program RF:

v ř. 109 jsou uvedeny dotace z jakéhokoliv krajského grantového programu, kt. knihovna získala

v řádce 110 jsou uvedeny dotace z krajského grantového programu, kt. knihovna získala

a který byl krajem vyhlášen výhradně na podporu knihoven a není součástí financí na RF.

****Řádky 113 a 114 vyplňují ty PK a KK, v jejichž obvodě přispívají obce

i na nákup do výměnného fondu (viz. výměnné fondy v ř. 45)

Název	Výroční zpráva o výkonu regionálních funkcí v knihovnách Královéhradeckého kraje v roce 2020
Zpracoval	Ředitelky a metodičky pověřených knihoven, metodičky krajské knihovny
Vydavatel	Studijní a vědecká knihovna v Hradci Králové
Rok vydání	2021
Počet stran	52
Dostupné na WWW	www.svkhk.cz